पाल्पा जिल्लाको

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना(DPRP), २०८३

प्रकाशक

जिल्ला विपद जोखिम न्यूनिकरण तथा व्यवस्थापन समिति

पाल्पा

प्रमुख जिल्ला अधिकारीको भनाई

यस जिल्लाको भौगोलिक बनावट/ अवस्थिती र जिल्लामा विगतमा घटेका विपदका घटनालाई विश्लेषण गर्दा पाल्पा जिल्ला विपद्का दृष्टिले उच्च जोखिममा रहेको जिल्ला हो भन्ने पुष्टि हुन्छ। यस जिल्लाले वर्षेनी पहिरो, आगलागी (वनडढेलो), सडक दुर्घटना, चटयाङ्, बाढी, हुरी बतास जस्ता विपद्का घट्नाबाट उल्लेख्य मात्रामा जनधनको अपुरणीय क्षति व्यहोर्दै आइरहेको छ । विपद्का घटना हुन नदिन, न्यूनिकरण गर्नु, विपद् आइपर्दा तत्काल उद्दार, राहत, पुनस्थापना र पुनर्निर्माणका लागि प्रभावकारी योजना र सो को कार्यान्वयन गर्नका लागि विगतका बर्षहरु देखि तर्जुमा गरिदै आईरहेको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई हरेक बर्ष परिमार्जन र अध्यावधिक गरिदै आईएको छ ।यसै क्रममा यस जिल्लाको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना -२०८३ अद्यावधिक गरिएको छ । नेपालको संविधानको अनुसूचि ७ मा विपद् व्यवस्थापनलाई संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको साझा अधिकारको सूचिमा राखिएकोले पनि विपद् व्यवस्थापनमा सबै तहको भूमिका र योगदान अपरिहार्य रहेको छ। जिल्लामा क्रियाशिल राजनीतिक दल, संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका सबै सार्वजनिक कार्यालयहरु, पदाधिकारीहरु, निजी क्षेत्र, सहकारी, राष्ट्रिय/अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था, नागरिक समाज, संचार क्षेत्र सबैको सक्रिय भूमिकाले विपद् व्यवस्थापन गर्न सकिने गरी यो योजना अद्यावधिक गरिएको छ । नेपालको संविधानको अनुसूचि ८ मा स्थानीय तहको एकल अधिकारको सूचिमा विपद् व्यवस्थापन रहेकोले विपद् व्यवस्थापनका विभिन्न चरणमा स्थानीय तहको भूमिकाको उच्च अपेक्षा हुनु स्वभाविक छ।स्थानीय तहवाट आ-आफ्नो विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक एवम् स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायु अनुकुलन योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनले उच्च प्राथमिकता पाउने अपेक्षा गरिएको छ ।

विगतका बर्षहरुमा जिल्लामा विपद् व्यवस्थापनमा नेपाल सरकारका विभिन्न निकायहरु, संघिय व्यवस्थापिकाका सदस्यज्यूहरु, प्रदेश सभाका सदस्यज्यूहरु, स्थानीय तह, जिल्लाका राजनीतिक दलका नेतृत्व, स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरु, जिल्लामा रहेका सुरक्षा निकाय लगायतका सबै कार्यालयहरुमा कार्यरत राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु, नागरिक समाज, पत्रकार, राष्ट्रिय/अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था सबैको योगदान प्रति धन्यवाद प्रकट गर्दै यो योजना कार्यान्वयनमा पनि सहकार्य र सहयोग प्राप्त हुने विश्वास गरेको छु ।

२०८३, असार

नेपाल सरकार
गृह मन्त्रालय
जिल्ला प्रशासन कार्यालय
पाल्पा

....

(भविश्वर पाण्डे)

प्रमुख जिल्ला अधिकारी

परिच्छेद- १

योजनाको परिचय

१.१ पृष्ठभूमि :-

नेपालको अधिकांश भू-भाग पहाडी क्षेत्र रहेको तथा भिरालो भू-बनोटको कारणले बिपद्का घटनाहरु घटिरहेका हुन्छन। वातावरणमा भैरहेको बिनास, जनचेतनाको कमी, अव्यवस्थित विकास निर्माण, जलवायु परिवर्तन जस्ता कारण विपद्का घटनाहरु बढ्दै गईरहेको छ। जसबाट जनधनको क्षति पनि वर्षेनी वृद्धि हुदै गईरहेको छ। यस्ता विपद्जन्य घटनाहरुको सामना गर्न प्रभावित परिवार वा कुनै निकायको मात्र एकल प्रयासले सम्भव हुँदैन। यसका लागि सबै सरोकारवालाहरुवीच समन्वय तथा सहकार्य सहित आवश्यक जनशक्ति परिचालन गर्नु जरुरी हुन्छ।
यस जिल्लामा बाढी, पहिरो, चटयाङ्ग, आगलागी, बन डढेलो, हावाहुरी तथा जाडो मौसममा अत्याधिक चिसोको कारण निम्तिने समस्या जस्ता प्राकृतिक बिपद् लगायत बेला वखतमा हुन सक्ने महामारीको जोखिम उच्च रहेको छ । जिल्लाको उत्तरतर्फ कालिगण्डकी नदी, मध्य भागमा महाभारत पर्वत र दक्षिणतर्फको चुरे पर्वत श्रृङ्खलामा पर्ने प्रायः सबै भूभाग भिरालो भएको तथा सडक बनाउने समेतमा वन विनासको क्रम बढ्दो रहेको कारणले वर्षातमा बाढी पहिरो वढ्न जाने र बर्षेनी ठूलो मात्रामा धनजनको क्षति तथा भू-क्षय हुने गरेको छ ।

प्राकृतिक बिपद्लाई पूर्ण रुपमा नियन्त्रण गर्न नसकिएता पनि सबै सरोकारवाला निकायको सहकार्य र योजनाबद्ध प्रयास भएमा जोखिम न्यूनिकरण, खोज, उद्धार तथा राहत वितरणलाई प्रभावकारी बनाउन सकिन्छ। प्रत्येक बर्ष नेपालमा भित्रिने मनसुनका कारण हुन सक्ने सम्भावित जोखिम र प्रकोपका घटनाहरुलाई न्यूनिकरण गर्न तथा घटना पछिको उद्धार र राहत वितरणलाई प्रभावकारी बनाउन र भविष्यमा आइपर्ने सबै किसिमको विपद्को सामना गर्नका लागि व्यक्ति, परिवार, समुदाय, सम्पूर्ण सरकारी संयन्त्र, सुरक्षा निकाय, राजनीतिक दल, गैरसरकारी निकाय, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, नागरिक समाज तथा पत्रकार महासंघको उत्तिकै महत्वपूर्ण भूमिका रहेको हुन्छ । अतः सिमित साधन र स्रोतको अत्युत्तम प्रयोग गरी विपद्लाई प्रतिकार्य गर्न तथा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित बनाउन प्रतिकार्य योजनाको तर्जुमा गरी लागू गर्न अति नै महत्वपूर्ण देखिएकोले विपद्का घटनाहरु तथा त्यसबाट हुन सक्ने क्षतिको न्यूनिकरण गर्न तहगत रुपमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन योजनाहरु निर्माण गरी क्रमिक रुपमा त्यसको कार्यान्वयन गर्दै समुदाय तथा संयन्त्रहरुलाई उत्थानशील गराउने उद्देश्यले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, पाल्पाले यो **मनसुन पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०८३** अध्यावधिक गरिएको छ ।

१.१.१ पाल्पा जिल्लाको संक्षिप्त चिनारी :-

लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गत पर्ने पाल्पा जिल्ला एक ऐतिहासिक महत्व बोकेको रमणीय जिल्ला हो । यस जिल्लाको सीमाना पूर्वमा तनहुं र नवलपरासी वर्दघाट सुस्ता पूर्व, पश्चिममा अर्घाखांची र गुल्मी, उत्तरमा स्याङ्गजा, दक्षिणमा रुपन्देही र नवलपरासी वर्दघाट सुस्ता पश्चिम जिल्लाहरु पर्दछन । विश्व मानचित्रमा यो जिल्ला २७ डिग्री ४० मिनेट उत्तरदेखि २७ डिग्री ५७ मिनेट उत्तरी अक्षांश र ८३ डिग्री १४ मिनेट पूर्वदेखी ८४ डिग्री ०२ मिनेट पूर्वी देशान्तरबीच फैलिएको छ । यस जिल्लाको क्षेत्रफल १३७३ वर्ग कि.मी. रहेको छ । यो जिल्ला समुन्द्री सतहबाट करिव २०० मि. देखि २००० मि. उचाईसम्म फैलिएको छ । उष्ण जलवायु देखि समशितोष्ण हावापानी पाईने यस भूमिमा प्राकृतिक वनस्पती एवं जैविक विविधता पाईन्छ । यस जिल्लाको सरदर औषत तापक्रम २३ डिग्री सेल्सियस भए पनि गर्मीयाममा ३५ डिग्री सेल्सियस भन्दा बढी र जाडोयाममा ३.७ डिग्री भन्दा कम हुंदैन ।

पृथ्वी नारायण शाहले नेपालको एकीकरण गर्नु पूर्व यो जिल्ला बाइसे चौबिसे राज्यमध्ये सबैभन्दा शक्तिशाली राज्य थियो ।नेपालको एकीकरणपछि पनि शैक्षिक, प्रशासनिक र पर्यटकीय दृष्टिले पाल्पा जिल्ला उत्तिकै अग्रणी मानिन्छ।सेनबंशी र मगराँती पृष्ठभूमी बोकेको पाल्पा जिल्लालाई इतिहास, कला, शिक्षा, संस्कृति, रहनसहन र सभ्यताको धनी मानिन्छ । दुईवटा संघीय निर्वाचन क्षेत्र र ४ वटा प्रादेशिक निर्वाचन क्षेत्र रही स्थानीय तहको पुर्नसंरचना पश्चात १० वटा स्थानीय तहमा विभाजन गरिएको पाल्पा जिल्लामा २ नगरपालिका र ८ गाउँपालिका रहेका छन् । जसमा जम्मा ८१ वटा वडाहरू रहेका छन । राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को विवरण अनुसार पाल्पा जिल्लाको कूल जनसंख्या २,४५,०२७ रहेको छ, जसमध्ये पुरुष १,१२,७६१ (४६.०१%) र महिला १,३२,२६६ (५३.९८%) रहेका छन् ।सबै भन्दा बढि (५३.३%) मगर जातिले बसोबास गर्ने यस जिल्लाका अधिकांश मानिस कृषि पेशामा संलग्न रहेका छन् भने बैदेशिक रोजगारको लागि छिमेकी राष्ट्र भारत तथा खाडी राष्ट्रमा गएका मानिसहरुको संख्या पनि उल्लेख्य रहेको पाईन्छ।पाल्पा जिल्ला हातले बुनेको ढाकाको कपडा (जसलाई पाल्पाली ढाका पनि भनिन्छ) र करुवाको लागि प्रख्यात छ ।

पाल्पा जिल्लाको सदरमुकाम तानसेन हो । सदरमुकाम तानसेनको ठीक उत्तरमा रहेको श्रीनगरडांडा यहांको आकर्षण पर्यटकीय गन्तब्य हो । जहाँबाट धौलागिरी, माछापुच्छ्रे, अन्नपूर्ण जस्ता हिमश्रृंखलाहरुको दृश्यावलोकन गर्न सकिन्छ। प्राकृतिक सुन्दरताको दृष्टिले असाध्यै सुन्दर यस जिल्लाको सदरमुकाम तानसेनलाई नेपालको दार्जिलिङ पनि भन्ने गरिन्छ। जसले गर्दा यो क्षेत्र पर्यटकीय गन्तव्यको रुपमा पनि अगाडी बढ्दै छ । यस जिल्लामा बुटवल-स्याङ्गजा हुंदै पोखरा जाने सिद्धार्थ राजमार्ग र तानसेन हुंदै गुल्मी जाने दुई मुख्य राजमार्गहरु रहेका छन । सिद्धार्थ राजमार्गको सुनौली-बर्तुङ्ग खण्ड यस जिल्लाको मुख्य MSR हो ।

१.१.२ भौगोलिक अवस्थिती :-

- अक्षांसः २७° ४० मिनेटदेखी २७° ५७ मिनेट उत्तरी अक्षांश
- देशान्तरः ८३° १४ मिनेटदेखी ८४° २ मिनेट पूर्वी देशान्तर
- सीमानाः पूर्व- तनहुं र नवपरासी (वर्दघाट सुस्ता पूर्व, पश्चिम)
    - पश्चिम - अर्घाखांची र गुल्मी
    - उत्तर - स्याङ्गजा
    - दक्षिण - रुपन्देही र नवलपरासी (वर्दघाट सुस्ता पूर्व, पश्चिम)
- क्षेत्रफलः १३७३ वर्ग कि.मी.

१.१.३ धरातलीय बनावट :

यस जिल्लामा अधिकांश पहाडी भू-भाग रहेको छ।जिल्लाको दक्षिणमा सामान्यतया पूर्व पश्चिम गरी फैलिएको चुरे पर्वत श्रृंखलाले १८ प्रतिशत भू-भाग ओगटेको छ भने उत्तर तर्फ पूर्व पश्चिम फैलिएको महाभारत पर्वत श्रृंखला ८२ प्रतिशत भू-भाग पर्दछ।यी पर्वत श्रृंखलाको बीचमा नदीहरुले बनाएका फांट तथा उपत्यकाहरु रहेका छन्।यस जिल्लामा मिश्रित किसिमको जंगलहरु रहेको छ।पहाडी जिल्ला भएको कारणले गर्दा गाउँ बस्तीहरु छरिएर रहेको छन्। अधिकांश भू-भाग पहाड भएतापनि हरेक गाउँ बस्तीहरुमा सडक तथा बाटोघाटोको पहुंच रहेको छ।यस जिल्लाको उत्तरमा पश्चिमबाट पूर्व तर्फ बग्ने मुख्य नदी कालीगण्डकी रहेको छ भने पहाडबाट उपत्यका खोंच हुंदै बग्ने अन्य स-साना खहरे तथा नदीनालाहरु रहेका छन्।

- **पहाड तथा पर्वतहरुः** यस जिल्लामा रहेका प्रमुख उच्च पहाडहरुमा अर्चले पहाड, किटको पहाड, कौडेलेक, जुरे पहाड, नौगीडाँडा, वेतनीडाँडा, रिब्दीकोट, रिमिघालेक, हात्तीलेक र श्रीनगरडाँडा रहेका छन्।
- **उपत्यका तथा फांटहरुः** यो पहाडी जिल्ला भएता पनि यहां माडी, रामपुर, अर्गली, हुँगी, कचल, दर्पुक, सर्देवा, पूर्वखोला, अंगाहाखोला, गेझा बर्दले, भलायटार र दैलातुङ्ग जस्ता खेती योग्य उर्वर फांटहरु पनि रहेका छन् ।

- **नदीनालाहरुः** यस जिल्लामा उत्तरी सीमा भएर बग्ने कालीगण्डकी नदी र माडीबाट दक्षिण तर्फ बग्ने तिनाउ नदी यहांका प्रमुख दुई नदीहरु छन् भने अन्य थुप्रै खहरे तथा नालाहरु रहेको छन् ।
  - **कालीगण्डकी नदीः** मुक्तिनाथ क्षेत्रबाट बग्ने यो नदीलाई पवित्र गंगाको रुपमा लिईन्छ। मुस्ताङ्ग देखि गुल्मी हुंदै बग्ने यस नदी पाल्पाको रिडी, गाँडाकोट हुंदै बाँकामलाङ्गबाट नारायणी नदीमा मिल्न पुग्दछ। यसले पाल्पा जिल्लासंग गुल्मी, स्याङजा र तनहुं जिल्लाको सीमानाको काम गरेको छ ।
  - **तिनाउ खोलाः** पाल्पा जिल्लाको देवीनगरबाट उद्गम भएको यो नदी माडी फांट हुंदै बुटवलतर्फ गएको छ।
  - **निस्दी खोलाः** पाल्पा जिल्लाको देवीनगर भएर पूर्वखोला हुंदै बग्ने यो खोला कालीगण्डकीसंग मिल्न पुग्छ।
  - **अरुण खोलाः** पाल्पा जिल्लाको देवीनगर उद्गगम भएको यो खोला बहादुरपुर, ज्यामिरे हुंदै नवलपरासी तर्फ बगेको छ।
  - **रिडी खोलाः** अर्घाखांची र गुल्मीको विभिन्न उच्च भागबाट आएको यो खोला पाल्पाको भुवनपोखरी, सिद्धेश्वर, ख्याहा, अर्घली हुंदै रिडीघाटमा पुगी कालीगण्डकीमा मिसिएको छ।
  - **अंगाहा खोलाः** रम्भा खोला (ताहुं), हुमिन, पिपलडांडा, फोक्सिङ्गकोट बीचबाट सुरु भई राम्दीघाटमा कालीगण्डकीमा गई मिल्दछ।
  - **सर्देवा खोलाः** देउराली र कुसुमखोलाबाट सुरु भई रिडी खोलामा गई मिल्दछ।
  - **बराङ्गदी खोलाः** बराङ्गदी, चापपानीबाट सुरु भई यो खोला कालीगण्डकीमा गई मिल्दछ।
  - **दोभान खोलाः** फेक, ठिमुरे, छहरा, जुठापौवा, कचल आदि स्थानहरुबाट एकत्रित हुंदै यो खोला दोभान तिनाउमा मिल्दछ।

यस जिल्लाको उत्तरतर्फ कालीगण्डकी नदी, जिल्ला बीचबाट तिनाउ खोला रहेको साथै अन्य सानातिना ठाडो खोला तथा खहरेहरु रहेको हुंदा यस्ता खोलामा आउने बाढीको कारण हुने मानविय क्षति, कृषि योग्य उर्वर जमिनको क्षति, नदी कटान तथा जलविद्युत गृहहरु लगायत नदी तीरहरुको बस्तीहरुमा गाउं बस्तीहरु बगाउने हुंदा विपद पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्याको लागि स्थानीय निकायहरुले सोही अनुसार योजना तर्जुमा गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

ताल तथा पोखरीहरुः पाल्पा जिल्लाका विभिन्न स्थानहरुमा रहेका मुख्य साना ताल तथा पोखरीहरु निम्न अनुसार छन्।

सत्यवती तालः सिद्धार्थ राजमार्गमा पर्ने चौविस माईलदेखि दक्षिण डेढ घण्टाको पैदल यात्राबाट पुगिने तिनाउ गाउँपालिकाको वडा नं. ४ मा रहेको यो ताल १४०० मि. उचाईमा रहेको छ। सुन्दर जंगलको बीचमा पहाडको टाकुरामा रहेको यो तालको छुट्टै विशेषता रहेको छ। कार्तिक पुर्णिमाको दिन ठुलो मेला लाग्ने यस तालमा भक्तजनहरुले ठुलो स्वरले चिच्याएर तालको वरिपरी घुम्दै बर मागेमा मनोकांक्षा पुरा हुने जनविश्वास रहेको छ ।

- **प्रभास तालः** सिद्धार्थ राजमार्गसंगै जोडिएको यो ताल तानसेन नगरपालिकाको वडा नं.७ मा पर्दछ। यो ज्यादै पौराणिक ताल हो। कमलका फूलहरु फुल्ने हुँदा यसलाई कमल पोखरी समेत भनिन्छ। यो तालमा सवै प्रमुख तिर्थ स्थलहरुको जल ल्याई राखिएको हुदां यसलाई प्रभास क्षेत्रको रुपमा मान्ने चलन छ ।
- **सीताकुण्डः** रामपुर नगरपालिका वडा नं. ३ मा रहेको यो कुण्ड ४००० फिटको उचाईमा रहेको छ। यहांबाट धौलागिरी, माछापुच्छ्रे, अन्नपुर्ण, मनास्लु हिमश्रृंखला, कालीगण्डकी नदी तथा रामपुर फांट प्रष्टसंग देखिन्छ। यहां पुग्न रामपुरबाट १ घण्टाको पैदल यात्रा गर्नु पर्दछ। यस तालको वरिपरी रहेका बोटविरुवाहरु सवै तालतर्फ झुकेको हुनु नै यसको मुख्य विशेषता हो।
- **तालपोखरा :** तालपोखरा रामपुर नगरपालिकाको वडा नं ६ मा अवस्थित धार्मिक तथा पर्यटकीय हिसाबले एक महत्त्वपूर्ण गन्तव्यस्थल हो। यो कालीगण्डकी नदी तट स्थित तातोपानी घाटबाट दक्षिण तर्फ झण्डै ६०० मि.

दुरीमा रहेको छ। यो तालको क्षेत्रफल लगभग ७० रोपनी जग्गामा रहेको तालको बीच भागमा मन्दिर रहेकोले यो ठाउँ निकै रमणीय देखिन्छ।

- **सुकेतालः** तिनाउ गाउँपालिका वडा नं. २ सिद्धार्थ राजमार्गको दोभान देखि करीब ४ कि.मी. दुरीमा रहेकोमा यो ताल समुन्द्री सतह देखि करीब ९०० मिटर उचाईमा रहेको छ। प्राकृतिक मनोरमता सँगै यहाँको चिसो पानी, थरीथरीका चराचुरुङ्गीको चिरबिर तालमा रहेका विभिन्न जातजातिका माछाहरुको विचरणको दृश्य असाध्यै आकर्षक र मनमोहक देखिन्छ। तालकै नामबाट यो गाउँको नाम पनि सुकेताल रहेको छ।

- **हावापानीः** भू-धरातलीय स्वरुपमा भएको विविधताले गर्दा यस जिल्लाको हावापानीमा पनि विविधता रहेको पाईन्छ। महाभारत तथा चुरेपर्वत श्रृंखला, नदी किनारका निम्न उचाईका भू-भागलाई हेरी यहांको हावापानीलाई वातावरणीय दृष्टिकोणले दुई भागमा विभाजन गर्न सकिन्छ। जिल्लाको अधिकांश भाग पहाडी भएकोले करिब ८०% भू-भागमा समशितोष्ण हावापानी पाईन्छ भने करिब २०% भू-भाग मैदानी भएकोले उष्ण हावापानी रहेको छ। यहांको औषत अधिकतम तामक्रम ३५ डिग्री सेल्सियस र न्युनतम तापक्रम ४ डिग्री सेल्सियसको बीचमा रहेको छ। हिमालय पर्वतमालादेखि केही टाढा दक्षिणतर्फ रहेकोले यस जिल्लामा गण्डकी प्रदेशका हिमाल नजिक पर्ने स्थानहरुको दांजोमा केही कम पानी पर्ने र सालाखाला बर्ष भरिमा १९०३ मि.मि.वर्ष हुने गर्दछ। बर्ष भरिनै हुने वर्षाको ८०% वर्षा जेष्ठदेखि भाद्र महिना भित्रमा हुने गर्दछ।

- **वनस्पति तथा वन्यजन्तुः**

यस जिल्लाको करिब ८२७७३ हेक्टर (५६.६२ प्रतिशत) भू-भाग वनजंगलले ओगटेको छ। यस जिल्लाका खास वन पैदवारहरुमा साल, सल्लो, उत्तीस, चिलाउने, टुनी, साज, चिउरी, मौवा, खल्लुक आदि पर्दछन्। कचल र दोभान इलाकाहरुमा सालको काठहरु प्रशस्त पाईन्छ। जिल्लामा पाईने बन्यजन्तुहरुमा बाघ, भालु, स्याल, चितुवा, फ्याउरो, वंदेल, घोरल, ढेडु, वांदर, खरायो, मृग, दुम्सी आदि पर्दछन् भने जंगली पंछीहरुमा लुईचे, कालिज, ढुकुर, जुरेली, तित्रा, बट्टाई, कांडे भ्याकुर, कोईली, सुगा, न्याउली, गिद्ध, चिल, बाज, गौंथली आदि पाईन्छ। हाल यस जिल्लाको **माडी र रामपुर क्षेत्रमा गिद्ध संरक्षण र अवलोकन** समेत सुरु गरिएको छ। यस जिल्लामा सामुदायीक वन, राष्ट्रिय वन र निजी वन रहेका छन्। यहांको दक्षिणी भेगको होचो ईलाकामा साल, सिसौ, बर, पिपल, दार पाईन्छ। उच्च पहाडी ईलाकामा सल्लो, चिलाउने, उतिस, मौवा, बाँस, निगालो, अम्रिसो जस्ता वनस्पती पाईन्छ। बर्षेनी डढेलोको कारण वनजंगल उच्च जोखिममा रहेको । सामुदायिक वन जिल्ला वन कार्यालयको निगरानीमा समुदायलाई उपभोग गर्न हस्तान्तरण गरिएको र राष्ट्रिय वनलाई जिल्ला वन कार्यालयले रेखदेख तथा सुरक्षा प्रदान गर्दै आई रहेको छ । जिल्लामा रहेका वनहरुको संरक्षणको लागि जिल्ला वन कार्यालय अन्तर्गत निम्न अनुसार सब डिभिजन बन कार्यालयहरु रहेका छन् ।

(१) तानसेन सब डिभिजन बन कार्यालय
(२) रामपुर सब डिभिजन बन कार्यालय
(३) निस्दी सब डिभिजन बन कार्यालय
(४) माथागढी सब डिभिजन बन कार्यालय
(५) रम्भा सब डिभिजन बन कार्यालय
(६) तिनाउ सब डिभिजन बन कार्यालय
(७) रिव्दीकोट सब डिभिजन बन कार्यालय
(८) रैनादेवी छहरा सब डिभिजन बन कार्यालय

१.१.४ प्रतिनिधि सभा सदस्य, राष्ट्रिय सभा सदस्य, प्रदेश सभा सदस्य तथा प्रदेश सभा समानुपातिक सदस्यहरुको विवरण

प्रतिनिधि सभा सदस्य: प्रत्यक्ष तर्फ

सि.नं.	दल	निर्वाचन क्षेत्र नं.	नाम,थर	सम्पर्क नम्वर
१	नेपाली कांग्रेस	१	माननीय सन्दिप राना	९८५१११८४००
२	रा.स्व.पा	२	माननीय माधव बहादुर थापा	९८४७५८६१६१

राष्ट्रिय सभा सदस्य

सि.नं.	दल	नाम, थर	सम्पर्क नम्वर
१	ने.क.पा.समाजवादी	माननीय राजेन्द्र लक्ष्मी गैरे	९८५७०६५२५५

प्रदेश सभा सदस्य : प्रत्यक्ष तर्फ

सि.नं.	दल	निर्वाचन क्षेत्र नं.	नाम, थर	सम्पर्क नम्वर
१	ने.क.पा.एमाले	१ क	माननीय राजु प्रसाद श्रेष्ठ	९८५७०६०५११
२	ने.क.पा.एमाले	१ ख	माननीय खेम बहादुर सारु	९८५७०६०४४४
३	नेपाली काँग्रेस	२ क	माननीय वीर बहादुर राना	९८५७०६०७७५
२	ने .क.पा. माओवादी	२ ख	माननीय तुलाराम घर्ति मगर सभामुख लुम्बिनी प्रदेश	९८५७०८५४९८

प्रदेश सभा सदस्य : समानुपातिक तर्फ

सि.नं.	दल	नाम, थर	सम्पर्क नम्वर
१	ने.क.पा.एमाले	माननीय ईन्द्रा गहतराज	९८५७०८५४९८

१.१.५ स्थानीय तहहरुको संक्षिप्त विवरण

सि.नं.	स्थानीय तह	क्षेत्रफल (वर्ग किलोमिटर)	जनसंख्या	केन्द्र
१	तानसेन नगरपालिका	१०९.८	५०७९२	तानसेन
२	रामपुर नगरपालिका	१२३.३४	४०८८३	रामपुर
३	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	१७५.७८	२३१४९	छहरा
४	रिब्दीकोट गाउँपालिका	१२४.५५	१५४७३	खस्यौली
५	तिनाउ गाउँपालिका	२०२	१७७७७	दोभान
६	निस्दी गाउँपालिका	१९४.५	१८१२०	मित्याल
७	पूर्वखोला गाउँपालिका	१३८.५	१६०५२	रिङ्नेरह
८	बगनासकाली गाउँपालिका	८४.१७	१८४९७	चिर्तुङधारा
९	माथागढी गाउँपालिका	२१५.५९	१८१२०	झडेवा
१०	रम्भा गाउँपालिका	९४.१२	१७१५५	पिपलडाँडा

१.१.६ स्थानीय तहका प्रमुख/उप प्रमुख तथा वडाध्यक्ष र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र प्रवक्ताहरुको विवरण

निस्दी गाउँपालिका		
पद	नाम	मोवाईल नं.
अध्यक्ष	मुक्त वहादुर सारु	९८५७०६८०१२
उपाध्यक्ष	तिरन कुमारी श्रेष्ठ	९८४०१९३५०४
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	पूर्ण बहादुर चितौरे	९८५७०७९२१०
वडा १ वाकामलाङ	यम बहादुर राना	९८४०४९२३१९
वडा २ सहलकोट	फत्ते सिं दर्लामी	९८६९४२८०३९
वडा ३ झिरवास	नविन्द्र थापा सोती	९८५७०६०२३५
वडा ४ मित्याल	सन्त विर सुनारी	९८४७००१३७४

वडा ५ गल्धा	दुर्गा बहादुर सोमै	९८४७१३८८१५
वडा ६ अर्चले	मेखवहादुर सुनारी / प्रवक्ता	९८४७०६७१२८
वडा ७ ज्यामिरे	मुक्त बहादुर पाटा	९८४०९१६८६०
रामपुर न.पा.		
प्रमुख	रमण वहादुर थापा	९८५१०३३९२१
उपप्रमुख	बाल कुमारी थापा	९८४७१८०५८८
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सुर्य दर्शन पण्डित	९८५७०७५१११
वडा १	कपिल बहादुर खाँड/ प्रवक्ता	९८५७०६२०९६
वडा २	कृष्ण बहादुर दर्जी	९८४७३४८९७०
वडा ३	दामोदर पाठक	९८४७१८८९३६
वडा ४	राम बहादुर राना	९८५७०६२१२५
वडा ५	दुर्गा प्रसाद पोखरेल	९८५७०६२५१६
वडा ६	दिवाकर देवकोटा	९८४९८०१३९२
वडा ७	दोवराज तिवारी	९८५७०६०६९२
वडा ८	दिनेश आचार्य	९८५७०६२१९८
वडा ९	डिल बहादुर राना	९८५७०६५४७०
वडा १०	तोयानाथ सारु थापा	९८५७०६०९८७
पूर्वखोला गाउँपालिका		
अध्यक्ष	नुन वहादुर थापा	९८५७०६५५४४
उपाध्यक्ष	भागिरथी भट्टराई	९८४७२२४३१४
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	राजु नेपाल	९८५७०६८५७५
वडा १ सिलुवा	गिरमान आले	९८६७३२८१३०
वडा २ जलपा	निर वहादुर सारु	९८४७०४३८२९

वडा ३ रिंङ्गनेरह	कृष्ण प्रसाद भट्टराई	९८५७०६९०४६
वडा ४ देवीनगर	मेहर सिंह थापा/प्रवक्ता	९८५७०६०१७०
वडा ५ वीरकोट	विष्णु कुमार पल्ली	९८४७३०९१४०
वडा ६ हेक्लाङ	धन बहादुर घर्ती	९८५७०६५३७२
रम्भा गाउँपालिका		
अध्यक्ष	विष्णु प्रसाद भण्डारी	९८४७२२५७७९
उपाध्यक्ष	राधा कुमारी श्रेष्ठ	९८४७४९७०४३
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	वीर बहादुर पुन	९८५७०६८७७०
वडा १ हुँगी	ईश्वरी काफ्ले	९८४०८२५२३८
वडा २ फोक्सिङ्कोट	चेत बहादुर सुनारी	९८४७०२८२८८
वडा ३ पिपलडाँडा	थमन वहादुर गाहा	९७४७०२३५५४
वडा ४ हुमिन	कृष्ण बहादुर रायमाझी	९८५७०४४२१०
वडा ५ ताहुँ	खुमकान्त वस्याल	९८४१४९३२३९
माथागढी गाउँपालिका		
अध्यक्ष	यम बहादुर चिदी	९८५७०६०२३१
उपाध्यक्ष	बिष्णु माया लुङचे	९८६७०४०१६४
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	ध्रुव दयाल	९८५७०६८५६८
वडा १ चिदिपानी	डुकुल बहादुर गाहा (का.वा)	९८४०९५६८८७
वडा नं २ रुप्से	बोम बहादुर ठाडा	९८५७०६४२७१
वडा नं ३ कसेनी	तेज बहादुर घर्ती	९८५७०६०५४७
वडा नं ४ झडेवा	शंकर दर्लामी थापा/प्रवक्ता	९८५७०६८०३५
वडा नं ५ हात्तिलुङ्ग	गणेशमान गाहा	९८६६६२०७७६
वडा नं ६ गोठादी	युव बहादुर ठाडा	९८६७०४८५१०

वडा नः ७ रहवास	जंग वहादुर दर्लामी	९८५७०६५६०५
वडा नं ८ वहादुरपुर	डिल वहादुर ढेंगा मगर	९८५७०६८७०९
तिनाउँ गाउँपालिका		
अध्यक्ष	प्रेम श्रेष्ठ	९८५७०६०६५८
उपाध्यक्ष	लाल बहादुर थापा	९८४७१५१०२५
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	दिनेश सारु	९८५७०७७०९८
वडा नं १ कचल	भुवान सिं चिदी	९८४७१०३०६२
वडा नं २ दोभान	थादव प्रसाद अर्याल	९८४४७७९४१०
वडा नं ३ झुम्सा	चित्र बहादुर थापा	९८४४७४५५५०
वडा नं ४ सत्यवती	तुल बहादुर आले	९८६७३५६६९४
वडा नं ५ कोलडाँडा	ईन्द्र कुमारी गाहा चिदी	९८४७४७८३५१
वडा नं ६ मस्याम	तोम वहादुर पुन	९८५७०६५४०१
वगनासकाली गाउँपालिका		
अध्यक्ष	सरस्वती दर्लामी चिदी	९८४७०४२२६६
उपाध्यक्ष	हरि पाठक	९८५७०६८४७७
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	प्रकाश पाण्डे	९८५७०६८८६८
वडा नं १ चिर्तुङधारा	शेर बहादुर चिदी	९८४७०४३१०६
वडा नं २ पोखराथोक	तिर्थ प्रसाद भट्टराई	९८५७०६०२४१
वडा नं ३ नायरनमतलेश	टिका वहादुर थापा/प्रवक्ता	९८४७०४५१७३
वडा नं ४ खानिछाप	जित बहादुर कनौजे	९८४७५२५२१५
वडा नं ५ दर्लमडाँडा	ओम प्रकाश गैरे	९८५७०६२११८
वडा नं ६ यम्घा	लक्ष्मी प्रसाद अधिकारी	९८६७२१४६५८
वडा नं ७ खानिगाउँ	गण वहादुर वुढाथोकी	९८६७९५२२२१

वडा नं ८ वराङ्दी	मोतिलाल बस्याल	९८४७११४०२४
वडा नं ९ चापपानी	थानेश्वर तिमिल्सिना	९८५७०६०११८
तानसेन नगरपालिका		
प्रमुख	सन्तोष लाल श्रेष्ठ	९८५७०६०३५३
उपप्रुमख	प्रतिक्षा सिंजाली	९८४७१०२८४९
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	चेतनाथ गिरी	९८५७०७४१११
वडा नं १	सुनिल कुमार बश्याल	९८५७०६०१२६
वडा नं २	महेश्वर श्रेष्ठ	९८४७०२९९५१
वडा नं ३	बाबुरत्न शाक्य	९८४७३०८७३१
वडा नं ४	हेमन्त राज शाक्य	९८५७०६८८२८
वडा नं ५	राम वहादुर रावल	९८४७०६९२८८
वडा नं ६	सागरमान महर्जन	९८५७०७८०२१
वडा नं ७	प्रदिप खनाल	९८४७०२९४६६
वडा नं ८ दमकडा	सोमनाथ अर्याल	९८४७०४३२०२
वडा नं ९ मदनपोखरा	राजेश कुमार अर्याल	९८५७०६०२०२
वडा नं १० तेल्घा	हिमलाल पंगेनी	९८५७०६०१०१
वडा नं ११ वन्दीपोखरा	यादव सिंह कार्की /प्रवक्ता	९८५७०६०२२७
वडा नं १२ वौघापोखराथोक	मेजर सिंह के.सी.	९८५१०९०६४७
वडा नं १३ बौघागुम्भा	टुकप्रसाद भट्टराई	९८५७०६५५१५
वडा नं १४ अर्गली	शोभाकर भट्टराई	९८४७४२८५१६
रिब्दिकोट गाउँपालिका		
अध्यक्ष	नारायण बहादुर कार्की	९८५७०६०३८३
उपाध्यक्ष	कान्ता अधिकारी	९८५७०६२३५८

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सुरेश भुसाल	९८५७०२८०२०
वडा नं १ ख्याहा	चिरन्जीवी पोखरेल	९८५७०६५४०२
वडा नं २ देउराली	ओम प्रसाद पोखरेल	९८५१०३५१३१
वडा नं ३ खस्यौली	नारायण बहादुर के.सी.	९८४७४३८०२९
वडा नं ४ भैरवस्थान	सोम बहादुर कार्की	९८४७०४३५२९
वडा नं ५ कुसुमखोला	मन बहादुर अस्लामी	९८६४४२५०१९
वडा नं ६ ठिमुरे	प्रकाश रायमाझी/ प्रवक्ता	९८४७३३३८९६
वडा नं ७ पालुङमैनादी	दान बहादुर कुवँर	९८५७०६०५४२
वडा नं ८ फेक	चुरा बहादुर छहरी	९८६६४३८४८१
रैनादेवी छहरा गाउँपालिका		
अध्यक्ष	रुक्मांगत भट्टराई	९८४९०७७०२९
उपाध्यक्ष	युवराज थापा	९८५७०६२०६३
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	विवेक रणपाल परियार	९८५७०७२०२५
वडा नं १ सिद्देश्वर	सोम बहादुर दर्लामी	९८५७०६९८४१
वडा नं २ सोमादी	दान बहादुर पौडेल	९८५७०६२५४८
वडा नं ३ भुवनपोखरी	प्रदिप पौडेल	९८४७१००२८८
वडा नं ४ छहरा	गोविन्द बहादुर रायमाझी	९८५७०६२२४२
वडा नं ५ मुझुङ	हुमानसिंह कार्की	९८५७०३४७०७
वडा नं ६ जुठापौवा	दोम बहादुर घर्ती	९८६०६९७७६३
वडा नं ७ वल्ढेङगडी	देवेन्द्र पुन / प्रवक्ता	९८५७०३०५४३
वडा नं ८ सत्यवती	रेम बहादुर राना	९८४०४५७९७८

१.१.७ सडक मार्गहरुको विवरण

यस जिल्लामा बर्षेनी सडक दुर्घटनाबाट जनधनको क्षति भईरहेको पाईन्छ । यस जिल्लाको प्रमुख सडक मार्गहरु तथा सहायक सडक मार्गहरु निम्न अनुसार रहेका छन् ।

सि.नं.	विवरण	दुरी (कि.मि.)	कैफियत
१.	सिद्धार्थ राजमार्ग (राष्ट्रिय राजमार्ग ४७) - दोभान-वर्तुङ्ग-राम्दी खण्ड	५६.५ कि.मी	Cl 40 चिडियाखोला-दोभान खण्ड सिद्धबाबा सुरुङ्गमार्ग आयोजना कार्यालयमा हस्तान्तरण भएको
२.	सिद्धबाबा सुरुङ्ग मार्ग	११२६ मि.	सुरुङमार्ग ११२६ मी. र वरपरको सडक समेत गरी जम्मा करीव ७ कि.मी.
३.	भिमाद -रामपुर-मित्याल-अरुणखोला सडक खण्ड (राष्ट्रिय राजमार्ग)	३२ कि.मी	कच्ची (माटे सडक) DPR हुन बाँकी ।
४	बर्तुङ्ग-होलाङ्गदी-धरमपानी-ढुङ्गाखानी(तानसेन वाईपास)-हार्थोक-रिडी सडक खण्ड (राष्ट्रिय राजमार्ग ४९)	३५.५ कि.मी.	Cl 40
५	आर्यभञ्याङ्ग-रामपुर सडक खण्ड	४८ कि.मी.	Cl 18
६	हार्थोक-छहरा-तिनगिरे	२५ कि.मी.	Cl 18
७	बाँसटारी-झडेवा-खैरेनी	४८ कि.मी.	Cl 18
८	बतासेडाँडा-अबल-रानिघाट	१३ कि.मी.	Cl 18
९	चिलाङ्दी-चापपानी-गरनडाँडा-राम्दी	१६ कि.मी.	Cl 18
१०	हुमिन-रिङ्नेरह-ज्यामिरे	१६ कि.मी.	Cl 18
११	बतासेडाँडा-बौघागुम्हा-छेर्लुङ	१५ कि.मी.	Cl 18
१२	दोभान-कचल-बल्ढेङढी	२२ कि.मी.	Cl 18
१३	अमलाबास-पेलावास-तालपोखरा-अर्घाखांची	१६ कि.मी.	Cl 18
१४	ताहुं-ओमभञ्याङ-कितेनी-रानीबास-सहदीखोला	२२ कि.मी.	Cl 18
१५	बेलडाँडा-ढुङ्गानाबेसी-मित्याल-आरुङखोला	२७ कि.मी.	Cl 18
१६	खस्यौली-देउराली-मनवाग	२३ कि.मी.	Cl 18
१७	बुल्ठाके-खानीगाउँ-दैलातुङ	८ कि.मी.	Cl 18

१८	डुम्रे-मस्याम-ढुस्टुङ-बतासे	१४ कि.मी.	Cl 18
१९	राईका-आनन्दी भङ्याङ-रुक्सेभङ्याङ	२७ कि.मी.	Cl 18
२०	सुङ्गुरेढुङ्गा-जुठापौवा- सालझण्डी	२०.३ कि.मी.	Cl 18
२१	हुमिन-देवीनगर-जल्पा-बहादुरपुर	२२.६ कि.मी.	Cl 18
२२	झुम्सा-ज्यामिरे-दमार-जगात	२६ कि.मी.	Cl 18
२३	सिलुवा-अर्चले-मित्याल	२२.५ कि.मी.	Cl 18
२४	गेजा-विरकोट-पूर्वखोला सडक	१८ कि.मी.	नयाँ थप
२५	लसुने-खोकखोला-ओम्भाङ्याङ्ग-देउराली-शेर्काबास-पूर्वखोला सडक	२२ कि.मी.	नयाँ थप
२६	रानीबगिया-झिङ्गामारा-रातामाटा-बेहोरेघाट-चहलाफाँट-जुठापौवा चौकी सडक	३१.५ कि.मी.	नयाँ थप
२७	धजाबान्ने-तानसिङ्गल-सोमादी-सिद्धेश्वर सडक	१८ कि.मी.	नयाँ थप
२८	ज्यामिरे —दुम्किबास	३४ कि.मी.	
२९	तानसेन-झडेवा- दमकडा	३४ कि.मी.	
३०	झडेवा-खैरेनी	२५ कि. मी.	
३१	झुम्सा-चरङ्गे-धागो कारखाना सडक	८.४ कि. मी.	
३२	भलायटार फुर्केचौर आनन्दिभञ्ज्याङ्ग सडक	१८ कि. मी.	
३३	कालीगण्डको कोरिडोर (डमराफाँट- पिपलडाँडा)	५३.७३ कि.मी.	NH09 (निर्माण सम्पन्न भएको) (सडक डिभिजन कार्यालय पाल्पालाई हस्तारण भएको)
३४	कालीगण्डको कोरिडोर (राम्दी- रानीमहल)	१७.८० कि.मी.	NH09 (निर्माणाधिन)
३५	कालीगण्डकी कोरिडोर (रानीमहल- अर्गेली)	१४.३० कि.मी.	NH09 (निर्माण सम्पन्न भएको) (कालीगण्डकी कोरिडोर पाल्पा तर्फको सडकखण्ड जम्मा८५.८३ कि.मी.)

१.१.८ हेलिप्याडको विवरण

दि फेमश महिन्द्र दल गण हेडक्वाटर तानसेन र रामपुर पोष्टमा स्थायी हेलिप्याड रहेको छ । साथै जिल्लाको स्थानीय तहसंग समन्वय गरी हरेक तहमा कम्तिमा एउटा Night Landing Capability सहितको हेलिप्याड निर्माण गर्ने कार्यको लागि समन्वय भईरहेको छ।विपद उद्धारको समयमा यही हेलिप्याडहरुलाई प्रयोग गरी विपद उद्धार तथा राहत वितरणको कार्य गरिनेछ ।यस जिल्लामा रहेका हेलिप्याडहरुको विवरण निम्न अनुसार रहेको छ ।

सि.नं.	नगरपालिका/ गाउँपालिका	वडा नं.	स्थान	(GR, Latitude, Longitude)	कैफियत
१	तानसेन नगरपालिका	६	टुंडिखेल	(जि(५५९०८२९५.आर. 83°33'00", 27°51'54"	Night landing Capability (ढलान नगरेको)
२		८	मदनपोखरा	(जि(५७८२७८५३.आर. 83°34'10", 27°52'23"	खुल्ला जमिन (खेल मैदान)
३	रामपुर नगरपालिका	५	रामपुर बजार (सुरक्षा गुल्म रामपुर)	(जि(८९५३८३७९.आर. 83°57'51" 27°52'23"	ढलान नगरिएको हेलिप्याड
४		१	विरताबारी	(जि(९६६९८०८५.आर. 83°22'23" 27°52'48"	खुल्ला जमिन (वडा कार्यालय परिसर ईलाका)
५	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	४	छहराबजार	जि(३८२१८४६९.आर. 83°22'13", 27°52'48"	Night landing Capability (ढलान गरेको)
६		७	बल्देङ्गगढी	जि(३२५१७६६८.आर. 83°18'46", 27°48'26"	खुल्ला जमिन (खेल मैदान)
७		५	मुझुङ्ग	(जि(४०५८४३.आर. 83°30°20', 27°52°19'	खुल्ला जमिन
८	तिनाउ गाउँपालिका	२	दोभान	(जि(४७१२६९९२.आर. 83° 27'41", 27°44'49"	खुल्ला जमिन
९		१	कचल	(जि(३७७७३७८.आर. 83°22'35", 27°46'53"	खुल्ला जमिन (युवा मा.वि.खेल मैदान)
१०		६	मस्याम	(जि(५०४७७५३८.आर. 83°29'42", 27°47'47"	खुल्ला जमिन (मस्याम सेकेण्डरी स्कुल)
११	रिब्दीकोट गाउँपालिका	५	कुसुमखोला	(जि(४४९२८२९४.आर. 83°26'18", 27°51'25"	साईटोला (ढलान गरेको)
१२				(जि(४५०४८२२७.आर. 83°26'23", 27°51'30"	खुल्ला जमिन (भवानी मा.वि.खेल मैदान)
१३	बगनासकाली गाउँपालिका	१	चिलाङ्गदी	(जि(५८१५८४१०.आर. 83°34'21", 27°52'31"	खुल्ला जमिन
१४	रम्भा गाउँपालिका	१	हुंगी	(जि(७२९५८८०६.आर. 83°43'22", 27°54'41"	खुल्ला जमिन (जन कल्याण मा.वि.खेल मैदान)

१५		५	तांहु	(जि(७१८४३७९२.आर. 83°42'43", 27°49'55"	खुल्ला जमिन (रम्भा मा.वि.खेल मैदान)
१६	पूर्वखोला गाउँपालिका	२	जल्पा	(जि(७३९२७५६०.आर. 83°43'59", 27°47'56"	खुला जमिन (२ नं. वडा कार्यालयको परिसर)
१७		३	विरकोट	(जि(७६१५८२०४.आर. 83°45'20", 27°51'26"	खुल्ला जमिन (पूर्वखोला गाउँपालिकाको कार्यालय)
१८	निस्दी गाउँपालिका	४	मित्याल	(जि(९२५६७२३९.आर. 83°55'20", 27°46'13"	कपालीडाँडा (ढलान गरेको)
१९		३	काउले	(जि(९६५९७२३०.आर. 83°58'00", 27°45'10"	काउलेडाँडाको खुला जमिन
२०	माथागढी गाउँपालिका	८	बहादुरपुर	जि(७४१५७०१६.आर. 83°44'08", 27°46'10"	सत्यवती मन्दिरको खुला जमिन
२१		४	झडेवा	जि(६८४८७३२४.आर. 83°40'40", 27°46'39"	किसान मा.वि.को खेल मैदान (खुला जमिन)

१.१.९ संचारको विवरण

जिल्लाको प्राय: सबै स्थानमा मोबाईलको पहुंच रहेको साथै शहरी क्षेत्रमा Landline फोनको पनि व्यवस्था रहेको छ । यस जिल्लामा सूचना सहज रुपमा साधारण जनतासम्म प्रसारण गर्नको लागि स्थानीय टेलिभिजन स्टेशन, विभिन्न एफ.एम. स्टेशनहरु र स्थानीय पत्रपत्रिकाहरुले निकै महत्वपूर्ण भुमिका निभाउंदै आएका छन् । विपदको समयमा यी संचारका साधनहरुको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ ।

- **जिल्लाको Electronic मिडियाहरुको विवरण:**

सि.नं.	मिडिया	सम्पर्क नम्बरहरु	Email/Website	स्टेशन मेनेजर	कै.
१	श्रीनगर टेलिभिजन	९८५७०६०७१६	shreenagartv123@gmail.com	विष्णु घिमिरे	
२	सनराइज टेलिभिजन	०७५-५२१७१३	suryodaytv@gmail.com	सुमन कार्की	
३	पृथ्वी टेलिभिजन	०७५५२०६५५		दुर्गा के.सी/ कृष्ण पौडेल	
४	सामुदायिक रेडियो मदनपोखरा	०७५-४११०५५ ९८४७०५२८४२	madanpokharafm@ntc.net.np crmhalchal@gmail.com	विरेन्द्र घिमिरे (निमित्त प्रवन्धक)	
५	सामुदायिक रेडियो मुक्तिनाथ	९८५७०६२६७०	bhuwanrayamajhi670@gmail.com	भुवन रायमाझी	
६	श्रीनगर एफ.एम., तानसेन	०७५-५२१७३२ ९८५७०६०५०७	devpalpali@gmail.com	देव बहादुर पचभैया	
७	रेडियो पश्मिाञ्चल	०७५-५२१७२५			

८	पाल्पा एफ.एम. रामपुर	०७५-४००३५६ ९८५७०६८५९३	radiopalpafm@gmail.com	दुर्गेश मल्ल	
९	सामुदायिक रेडियो, रामपुर	०७५-४००१६४ ९७६५३१४१६५	radiorampur@yahoo.com	सिर्जना घिमिरे	
१०	युनिक एफ.एम.	९८५७०६०३०१	news.uniquefm@gmail.com	जगदिश भट्टराई	
११	रेडियो कुटुम्ब	९८५७०६०६८१	naran.sfm@gmail.com	नारायण न्यौपाने	

- **जिल्लामा प्रकाशित हुने पत्र पत्रिका सम्बन्धी बिवरण**

सि. नं.	पत्रपत्रिकाको नाम	सम्पादक	सम्पर्क नम्वर	प्रकार	ईमेल	प्रकाशन हुने स्थान
१	नवजनचेतना	जगदिश भट्टराई	९८५७०६०३०१	दैनिक	janachetana@gmail.com	तानसेन, पाल्पा
२	करुवा	कृष्ण कार्की	९८५७०६०८५८	अर्ध साप्ताहिक	karuwaall@gmail.com	तानसेन, पाल्पा
३	गाउँले देउराली	राम प्रसाद अर्याल	९८४७०४३४२०	साप्ताहिक	rdp.palpa@gmail.com	तानसेन, पाल्पा
४	नवसंवाद	रेखीराम राना	९८५७०६०६९८	साप्ताहिक	nawasambad1@gmail.com	तानसेन, पाल्पा
५	पाल्पा टाईम्स	झपेन्द्र गहिरे	९८५७०६००३३	साप्ताहिक	palpatimes@gmail.com	तानसेन, पाल्पा
६	पाल्पा समाचार पत्र	यज्ञमूर्ती तिमिल्सीना	९८५७०६५८३९	साप्ताहिक	repoter.palpa@gmail.com	तानसेन, पाल्पा
७	समाचार घर साप्ताहिक	दयाराज न्यौपाने	९८५४७०९८९८	साप्ताहिक	Neupanedayaraj@gmail.com	तानसेन, पाल्पा
८	परेवा	भोजराज भट्टराई	९८४७०५२४३३	पाक्षिक	palpali.bhoju@gmail.com	तानसेन, पाल्पा
९	नेतृत्व	गोविन्द भट्टराई	९८४७३२६७६०	त्रैमासिक	netritwanews@gmail.com	तानसेन, पाल्पा

- **अनलाइन मिडिया**

सि.नं.	अनलाइनमिडियाको नाम	सम्पादक	सम्पर्क नम्वर	ईमेल	प्रकाशन हुने स्थान
१	eranimahal.com	अमृत अधिकारी	९८५७०६००४७	अनलाइन	तानसेन
२	seroferonews.com	मुक्ति न्यौपाने	९८५७०६००९०	अनलाइन	तानसेन
३	palpasamachar.com	यज्ञमूर्ती तिमिल्सीना	९८५७०६५८३९	अनलाइन	तानसेन
४	bolikhabar.com	बन्दना पोखरेल	९८४७११०४६२	अनलाइन	रामपुर
५	katuwalkhabar.com	दुर्गेश मल्ल	९८५७०६८५९३	अनलाइन	रामपुर
६	shitalpati.com	जगदिश भट्टराई	९८५७०६०३०१	अनलाइन	पूर्वखोला
७	nayadhar.com	कृष्ण दर्नाल	९८५७०६२९१७	अनलाइन	मदनपोखरा

८	flshnepal.com	देव पचभैया	९८४७१०३४३२	अनलाइन	तानसेन
९	dristipatro.com	भविन्द्र गौतम	९८५७०६२८४६	अनलाइन	तानसेन
१०	bhairabkhabar.com	सन्तोष गहतराज	९८६२५६२७५९	अनलाइन	तानसेन
११	supadeuralikhabar.com	दिपक भट्टराई	९८५७०६५७३६	अनलाइन	तानसेन
१२	rastrasanchar.com	सुनिल कार्की	९८५७०६८८७०	अनलाइन	तानसेन
१३	rastriyanews.com	हेमराज पाण्डे	९८५७०७७३३५	अनलाइन	तानसेन
१४	kutumbapost.com	प्रेम पाण्डे	९८५७०६०६८१	अनलाइन	तानसेन
१५	kandranews.com	अमृत काम्मु	९८४४७९४५८३	अनलाइन	पूर्वखोला
१६	sabalnews.com	सिता डोटेल	९८४७१७०२८५	अनलाइन	रामपुर

- हुलाक सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	हुलाक कार्यालयहरुको विवरण	संख्या	कैफियत
१	जिल्ला हुलाक कार्यालय	१	
२	हुलाक कार्यालय (प्रत्येक स्थानीय तहमा)	९	
३	अतिरिक्त हुलाक कार्यालय	४४	
४	हुलाक सुचना केन्द्र		हाल संचालनमा नरहेको
५	कुल जनशक्तिअस्थायी र करार समेत गरी (स्थायी २३ करार १४ अतिरिक्त ७३)	११०	

- जिल्लाको समग्र संचारको विवरण

सि.नं.	संचार	संख्या	कैफियत
१	NTC Tower (2G, 3G, 4G)	६५	
२	हुलाक	५४	
३	दैनिक पत्रिका	१	

४	साप्ताहिक पत्रिका	४	
५	पाक्षिक पत्रिका	१	
६	अर्धसाप्ताहिक पत्रिका	१	
७	सामुदायिक एफ.एम. रेडियो	८	
८	टि.भि. च्यानल	४	

१.१.१० जिल्लामा विद्युत उत्पादन, प्रशारण र वितरणको अवस्था

बिद्युत प्राधिकरण पाल्पाका अनुसार पाल्पाका सबै नगरपालिकाहरु र गाउँपालिकाहरु तथा वडाहरुमा नेपाल विद्युत प्राधिकरणको केन्द्रिय प्रसारण लाईनको ९९% बिद्युत विस्तार भएको छ । नेपाल बिद्युत प्राधिकरणले बिद्युतिकरण गर्न नसकेका रामपुर नगरपालिकाहरु लगायत अन्य स्थानहरु करिब ७००० घरधुरीमा बुटवल पावर कम्पनी र सामुदायिक बिद्युतिकरणबाट बिद्युत सेवा उपलब्ध गराईएको छ ।हालसम्म यस जिल्लामा ७ वटा मध्ये ५ वटा लघु जलबिद्युत आयोजना, १८ वटा पेल्ट्रिक सेट मध्ये १४ वटा पेल्ट्रिक सेटका आयोजनाहरु सम्पन्न भई संचालनमा आएका छन् ।यी आयोजनाहरुबाट करिब १३० किलोवाट बिद्युत उत्पादन भई करिब १,८०० घरधुरी लाभान्वित भएको देखिन्छ । उत्पादित बिद्युतले विभिन्न प्रकारका ग्रामिण उद्योगहरु संचालन भई स्थानीय स्तरमा रोजगारीको श्रृजना हुनुका साथै स्थानीय बासिन्दाहरुले सेवा सुविधा पाईरहेका छन् ।पाल्पा जिल्लामा रहेका लघु जलविद्युत आयोजनाहरु समेत बाढी पहिरोको उच्च जोखिममा रहेको हुंदा विपद उद्धारको समयमा यस गृहहरुको मर्मत संभार पनि प्रमुख कार्यको रुपमा रहन्छ।पाल्पा जिल्लामा संचालनमा रहेका प्रमुख लघु जलबिद्युत आयोजना तथा पेल्ट्रिक सेटका आयोजनाहरुको विवरण निम्न अनुसार रहेको छ।

सि.नं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (किलोवाट)	कैफियत
१	बोक्सेखोला लघु जलबिद्युत आयोजना	१०५.	
२	छतिवन खोला लघु जलबिद्युत आयोजना	६०.	
३	कुरमान खोला लघु जलबिद्युत आयोजना	१००.	
४	निस्दी खोला लघु जलबिद्युत आयोजना	१४०.	हाल बन्द भएको तर केन्द्रिय प्रशारणलाईनको सेवा पुगेको
५	शिवी खोला लघु जलबिद्युत आयोजना	६५.	
६	सुतीखोला लघु जलबिद्युत आयोजना	१६.	
७	ठाडेखोला लघु जलबिद्युत आयोजना	८०.	हाल बन्द भएको तर केन्द्रिय प्रशारणलाईनको सेवा पुगेको
८	किहुन खोला पेल्ट्रिक सेट	२५.	
९	साखर्दी खोला पेल्ट्रिक सेट	३०.	

१०	सुकेताल पेल्ट्रिक सेट	३०.	
११	बसेनी क खोला पेल्ट्रिक सेट	३५.	
१२	खहरेखोला क पेल्ट्रिक सेट	२५.	
१३	ओखलढुङ्गा क पेल्ट्रिक सेट	३०.	हाल बन्द भएको तर केन्द्रिय प्रशारणलाईनको सेवा पुगेको
१४	पाकरीखोला पेल्ट्रिक सेट	३०.	
१५	चिउरेपानी पेल्ट्रिक सेट	२०.	हाल बन्द भएको तर केन्द्रिय प्रशारणलाईनको सेवा पुगेको
१६	ङ्याङ खोला पेल्ट्रिक सेट	३०.	
१७	रितुङखोला पेल्ट्रिक सेट	१०.	हाल बन्द भएको तर केन्द्रिय प्रशारणलाईनको सेवा पुगेको
१८	बडहरे खोला पेल्ट्रिक सेट	३०.	
१९	भमराखोला पेल्ट्रिक सेट	४०.	
२०	बसेनी ख खोला पेल्ट्रिक सेट	१५.	
२१	ढाके दमार खोला पेल्ट्रिक सेट	२५.	हाल बन्द भएको तर केन्द्रिय प्रशारणलाईनको सेवा पुगेको
२२	खहरेखोला ख पेल्ट्रिक सेट	३०.	
२३	नाटखोला पेल्ट्रिक सेट	३२.	
२४	पंधेरा खोला पेल्ट्रिक सेट	३०.	
२५	फेदीखोला पेल्ट्रिक सेट	४२.	

२.१ पाल्पा जिल्लामा हुने मनसुन विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना

नेपाल मनसुनी बाढी, पहिरो र सडक दुर्घटनाबाट वर्षेनी प्रभावित हुने गरेको छ । यसका अतिरिक्त वन डढेलो, भूकम्प, आँधीबेहरी, असिना, चटयाङ्ग लगायत मानव सिर्जित विपदहरुबाट सदैव सङ्कटाभिमुख (vulnerable) समेत रहेको छ । बारम्बार घटिरहने प्रकोपले गर्दा देशको विकास प्रयासलाई नकारात्मक असर परिरहेको छ । यस्ता प्रकोपबाट बच्न तथा यसको असरलाई कम गर्न पूर्व तयारीका कार्यहरु सरकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रबाट कमै मात्रामा भएका छन् । प्रकोपको पूर्व तयारी गरी समुदाय तथा विभिन्न सरोकारवालाहरुलाई सशक्तिकरण गरिएमा प्रकोपबाट हुने जनधनको क्षतिलाई कम गर्न सकिन्छ । त्यसकारण जनधनको सुरक्षार्थ तथा विकासको प्रतिफललाई दिगो राख्न विपद् पूर्वतयारी योजना बनाई कार्यान्वयन गरेर मानवीय तथा भौतिक क्षति कम गर्नु टड्कारो आवश्यकता देखिन्छ ।

यस योजनामा मनसुनको कारण आपतकालीन विपद् पर्न गएमा कार्यान्वयन गर्नु पर्ने विपद् पूर्वतयारी कार्यमा संलग्न सरोकारवाला निकायहरु जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समिति, सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरु तथा सम्बन्धित सबै राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाहरुले समन्वयात्मक रुपमा संभावित विपद्को जोखिमबाट बच्न के कस्ता उपायहरु अवलम्बन गर्न उपयुक्त र अत्यावश्यक हुन्छ । सो सम्बन्धमा एक आपसमा छलफल गरी समन्वयात्मक तवरले विस्तृतमा पूर्वतयारी कार्ययोजना तयार गर्न र त्यसको कार्यान्वयन व्यवस्थालाई उद्देश्यमूलक, प्रभावकारी, भरपर्दो र व्यवस्थित बनाउने उद्देश्यले जिल्ला तहमा कार्यान्वयनलाई सहज बनाउन सबै सरकारी तथा गैरसरकारी साझेदारहरुको सहकार्यमा यो कार्ययोजना अद्यावधिक गर्नुपर्ने आवश्यकता रहेको छ । साथै जिल्ला स्थित सरकारी तथा गैरसरकारी तथा स्थानीय निकायहरु, रेडक्रस, नागरिक समाज र बुद्धिजिवी प्रतिनिधिहरुलाई विपद्को अवस्थामा गर्नुपर्ने पूर्वतयारी कार्यमा सहयोग पुऱ्याउन, तथ्यमूलक सूचना आदान प्रदान गर्न तथा समन्वयात्मक रुपले क्रियाकलापहरु निर्धारण गर्न सहज होस भन्ने उद्देश्यले यो मनसुन आपतकालीन पुर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ । यसमा उल्लेखित चरण, प्रक्रिया तथा विधिहरु जिल्ला तहको कार्यान्वयन प्रक्रियामा सकेसम्म कुनै क्रियाकलाप नछुटुन र नदोहोरिउन भन्ने कुरालाई जोड दिनु पर्ने देखिन्छ।

२.२ उद्देश्यहरु

यस योजनाको मुख्य उद्देश्य पाल्पा जिल्लामा मनसुनबाट हुन सक्ने संभावित जोखिम पहिचान गरी पूर्व तयारी गर्ने, प्रभावकारी विपद व्यवस्थापन र विपद् पश्चात क्षति कम गर्न पूर्व तयारी गरी जनधनको क्षति कम गर्ने रहेको छ । यस विपद पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाका उद्देश्यहरु निम्न अनुसार रहेका छनः

- प्रकोपको सम्भावित, संकटाभिमुख स्थलको पहिचान गरि स्तरीकरण गर्ने ।
- प्रकोपको अवस्थामा जनशक्तिको पहिचान गरि जिम्मेवारीको बाँडफाँड गर्ने ।
- प्रकोप पश्चात उद्धारको लागि यथाशिघ्र घटनास्थलमा पुगि उद्धार गर्न सक्षम बनाउने ।
- विपद् पश्चात प्रभावित व्यक्ति तथा समुदायलाई राहत प्रदान गर्न श्रोतको खोजी गर्ने ।
- प्रकोप पश्चात पिडीत महिला, अपाङ्ग, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला, बालवालिका, वृद्धवृद्धाहरुलाई मध्यनजर गरी राहतका कार्यक्रमहरुको योजना बनाउने ।

२.३ लक्ष्य

पाल्पा जिल्लामा सरोकारवाला निकायहरुसंग समन्वय र सहकार्य गरी व्यवस्थित र योजनावद्ध रुपले मनसुनबाट हुन सक्ने विपद् व्यवस्थापन गर्ने ।

२.४ क्षेत्र

पाल्पा जिल्लामा हुने विभिन्न विपदका घटनाहरुलाई न्यूनिकरण गर्न र घटनाहरु घटे पछि विपद प्रतिकार्यमा प्रभावकारी तरिकाले कार्य सम्पादन गर्न देहायका विषय बस्तुहरुलाई समेटी विपद प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ ।

(क) जिल्लाको बस्तुस्थिति विवरण र विपद्को समयमा जनशक्ति र साधन श्रोतको एकीकृत परिचालन

(ख) जिल्लामा हुने विपदका प्रकार, सम्भावित ईलाकाहरु, कारण, असर र विश्लेषण

(ग) पाल्पा जिल्लामा मनसुनजन्य विपद्को कारण हुने विपद्को समय रेखा

(घ) पाल्पा जिल्लाको समग्र पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना

(ङ)

जिल्लामा उपलब्ध विपद उद्धार सामग्रीहरुको अभिलेखाङ्कन र विपद प्रतिकार्यको लागि सुरक्षा निकायहरुको परिचालन

(च) विपद् व्यवस्थापन कार्यमा रहेका समस्या

मनसुनको कारण विगतमा घटेको घटनाहरुको आधारमा पाल्पा जिल्लामा सम्भावित विपद्को रुपमा बाढी, पहिरो, हावाहुरी, चटयाङ्ग आदि कारणबाट जीउ, धनजनको नोक्सानी हुनु प्रमुख समस्या रहेको छ ।

परिच्छेद ३

विपद् जोखिमको अवस्था

३.१ पाल्पा जिल्लामा विपद् हुन सक्ने सम्भावित विपदका घटनाहरु

- **बाढी पहिरो -** बर्षातको समयमा अतिबृष्टिका कारण नदी नालाहरुमा साबिक भन्दा बढी मात्रामा पानी परि बहाव तिब्र रुपमा आउनाले बाढी, पहिरो आउने र बिशेष गरी उत्तरी क्षेत्रमा भिरालो जग्गामा भू-क्षय भई पहिरो जाने गरेको छ। बिशेष गरी सिद्धार्थ राजमार्गमा पर्ने सिद्धबाबा आसपास ईलाकामा बर्षायामको समयमा पहिरो गई यातायात अवरुद्ध भई आवागमनमा समेत असर पारेको देखिन्छ । यस्तै दक्षिण पूर्वमा माडी फांट नजिकमा रहेको सिस्ने खोला र धोवाडी खोलामा अबिरल बर्षाको कारणबाट आउने बाढीले गर्दा माडी फांट किनारमा भएको बस्ती बढी प्रभावित भएको देखिएको छ ।

।

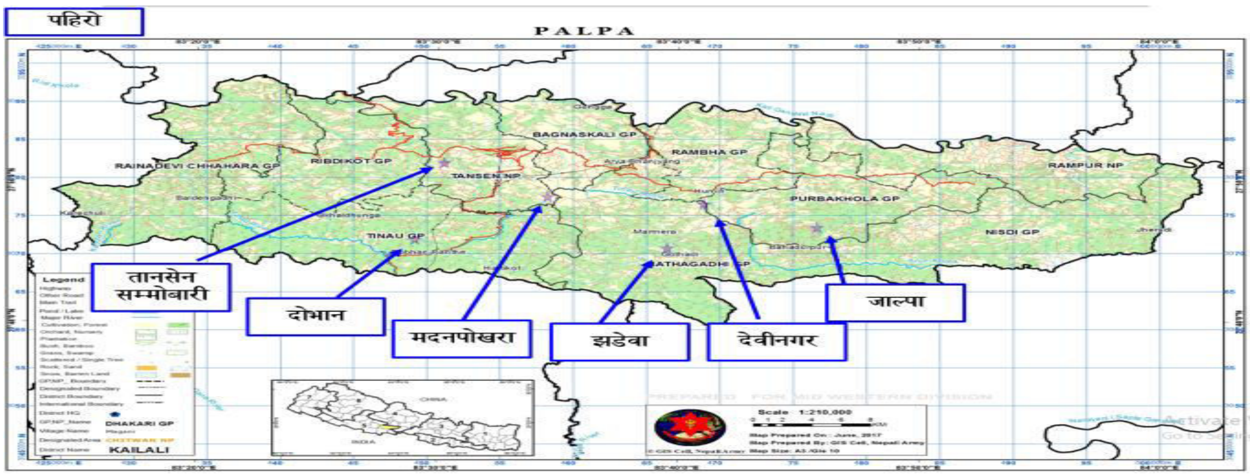

- **महामारी -** धेरै ब्यक्तिहरुलाई एकै समय एकै किसिमका रोग लागेमा हुने महामारी अन्तर्गत झाडापखाला, हैजा, रुघा र निमोनिया, जन्डीस जस्ता रोगहरु खास गरी बर्षायाममा फोहर खानेपानी र जनचेतना कमीको कारणले हुने गरेको देखिन्छ। २०६६ साल पछिको तथ्याङ्क हेर्दा यस जिल्लामा झाडापखालाबाट त्यति धेरै महामारी भएको पाईदैन
- **हावाहुरी/आंधिबेरी** - फाल्गुण देखी बैशाखको समयमा आंधिबेरी चलि धनजनको क्षति हुने गरेको पाईन्छ ।
- **चट्याङ्ग -** नेपालमा गएको केही दशकदेखि चुरे तथा महाभारत क्षेत्रमा चट्याङ्गका घटनाहरु बढी हुने गरेको पाईन्छ । तराई र पहाडलाई छुट्याउने चुरे क्षेत्रको नजिकमा पर्ने पाल्पा जिल्ला चट्याङ्गको पनि उच्च जोखिममा रहेको जिल्लामा पर्दछ ।बर्षायामको समयमा चट्याङ्गबाट पनि धनजनको क्षती हुने गरेको पाईन्छ ।

- **अन्य -** बर्तमान अवस्थामा जलबायु परिवर्तनको कारण बिभिन्न समस्याहरु उत्पन्न भएका छन । जंगलको बिनास तथा लामो खडेरीका कारण पानीका मुहान सुक्ने र खानेपानीको अभाव हुने समस्या बढ्दै गईरहेको छ । यसका साथै वातावरणीय प्रदुषण हुनाले बिभिन्न किसिमका घटना तथा रोगहरुबाट मानिसहरु पिडित भई असरको सामना गरी राख्नु परेको छ ।
- **आगलागी -** मानिसको असावधानीको कारणले हुने आगलागीको घटनाहरुबाट जनधन, चौपायाहरुको नोक्सानी हुने गरी घटनाहरु घटेका छन् । शहर बजारका घना बस्तीका घरहरु पक्की रहेतापनि गाउंमा रहेका प्राय घरहरु टीनको छानो भएको कच्चीघर, खर वा फुसको छानो हुनु आदि कारणले सुख्खा तथा गर्मीको मौसममा आगलागीका घटनाहरु प्रशस्तै हुने गर्दछन् । बर्षेनी डढेलोको कारण वनजंगल उच्च जोखिममा रहेको पाईन्छ। बिशेष गरि बन डडेलो लाग्नु र डडेलो मानव बस्तीतर्फ सर्दै जानु मुख्य चुनौतीको रुपमा रहेको छ । घना बस्तीहरु भएको क्षेत्रमा आगलागी भएमा छोटो समयमा धेरै घरहरुमा क्षति पुर्याउन सक्ने देखिन्छ ।

३.२ पाल्पा जिल्लामा विपद् उत्पन्न हून सक्ने सम्भावित ईलाकाहरुको बर्गीकरण

यस जिल्लास्थित स्थानीय तहहरुको सम्भावित विपद् क्षेत्रको रुपमा वर्गिकरण गरिएको छ ।

- <u>पाल्पा जिल्लामा हुन सक्ने वाढि पहिरो, आगलागीका जोखिमयुक्त स्थानहरु</u>

स्थानीय तह	वडा नं.	जोखिमयुक्त स्थान	विपद्को प्रकार	जोखिमको स्तर			सम्मुखतासम्भावित / प्रभावजोखिम आंकलन /
तिनाउ गाउँपालिका	१	ताल कुडाँपानी		न्यून	मध्यम	उच्च	
	२	सुके ताल			√		
	२	महापुर			√		
	३	रिसुवा खोला				√	
	३	ज्यामिरे	बाढी पहिरो				
	३	सिद्धावावा क्षेत्र				√	
	५	हिउँदे खोला				√	
	५	कालिमाटी				√	
	५	गौंडे पुल				√	
	३	गड्डा			√		
	३	बसन्तपुर				√	
	३	ज्यामिरे				√	

	५	कोलडाँडा	आगलागी			√	
	५	केराबारी				√	
	२	नुवाकोट				√	
	२	महाँपुर				√	
	२	हरीयालि				√	
	२	भकार्लुङ्ग				√	
	३	श्रीडाँडा				√	
	१	डमारा, भोटाहा	पहिरो तथा नदि कटान			√	
निस्दी गाउँपालिका	२	भालुखर्क	पहिरो		✓		काली गण्डकी नदिले कटान हुन सक्ने
		कुधेरा खोला	पहिरो		✓		
		अर्कादीकुवादी/	पहिरो		✓		
		भाङबारी प्रा.वि.	पहिरो		✓		
		छनछंदी पहिरो	पहिरो		✓		
		एक्लेसाल	पहिरो		✓		
		आनन्दी टोल	पहिरो		✓		
		छाप्रे	पहिरो		✓		
		मगायम गहिरो	पहिरो		✓		
		परांगीथान	पहिरो	✓			
		वराजु थपना	पहिरो		✓		
	३	कुवाडी गैरा	पहिरो		✓		
	४	भोटे गैरा पहिरो	पहिरो			✓	
		चिउरीबास	पहिरो		✓		

		थोकसिंङबास	पहिरो		✓		
		काफल खरक	पहिरो		✓		
		जनकल्याण आ.वि.	पहिरो		✓		
		मित्याल बजार	पहिरो		✓		
		झरलाङ्दी गैरा	पहिरो		✓		
		मतारदी गैरा	पहिरो		✓		
		सतकडाँडा	पहिरो		✓		
		जनप्रिय मा.वि.	पहिरो		✓		
		धर्मशाला पहिरो	पहिरो		✓		
		मौला मन्दिर	पहिरो		✓		
		मित्याल आ.वि.	पहिरो		✓		
		गौरी शंकर मा वि	पहिरो		✓		
		घोरमेट दहर	पहिरो		✓		
		आर्च भङ्याङ् सालघारी	पहिरो		✓		
	५	सतकडाँडा	पहिरो		✓		
		बेलडाँडा,	पहिरो		✓		
		रिङ्डी १	पहिरो		✓		
		रिङ्डी २	पहिरो		✓		
		बाङ्खरक	पहिरो		✓		
	६	अरेवन टोल,	पहिरो		✓		
		अधमारा गैरा,	पहिरो		✓		
		धरादी,	पहिरो		✓		

		बोगदी,	पहिरो		✓		
		रंगुवा,	पहिरो		✓		
		नारिभङ्याङ,	पहिरो		✓		
		अधमारा,	पहिरो		✓		
		बडार भङ्याङ,	पहिरो		✓		
		मनडुङ गैरा,	पहिरो		✓		
		गडा पोखरा,	पहिरो		✓		
		सिसिंगा थापना	पहिरो		✓		
	७	झरलेङ्दी खोला	पहिरो		✓		
		हाडफोरे,	पहिरो		✓		
		सिद्धिडाँडा,	पहिरो		✓		
		सर्वोत्तम पहिरो,	पहिरो		✓		
		बतासाडाँडा,	पहिरो		✓		
		झरलाङ्गदी,	पहिरो		✓		
		लबेदी,	पहिरो		✓		
		सिन्दुरे	पहिरो		✓		
पूर्वखोला गाउँपालिका	१	ढाक्रेबास	पहिरो				करिब ६०० घरधुरी र १कि ५..मिसडक अबरुद्ध . हुनसक्ने
	२	साकिने पहिरो	पहिरो/सुख्खा पहिरो				करिब ४०० घरधुरी र ८० मिसक्ने सडक अबरुद्ध हुन .
	३	पूर्वखोला आसपासका क्षेत्र	बाढी				करिब १०० घरधुरी प्रभावित हुन सक्ने
	४	उटडाँडा	लेदो सहितको पहिरो				करिब १५ घरधुरी पहिरोको जोखिम र खानेपानीको मुहान तथा खेतियोग्य जमिन प्रभावित हुन सक्ने

	५	मोचाबारी	पहिरो				करिब ३० घरधुरी प्रभावित हुन सक्ने
	६	पोखराथोक	पहिरो				करिब ६० घरधुरी प्रभावित हुन सक्ने
	३	आफरडाँडा बस्ती	पहिरो			✓	
	३	नायर हटिया	पहिरो		✓		
	३	रानीवन	आगलागी		✓		
	१,२	माडी तिनाउ खोला	बाढी		✓		
	१	दोहोरा	बाढी		√		करिब २०० रोपनी खेति योग्य जमिन जोखिममा रहेको
बगनासकाली	२	मान्के	बाढी		√		करिब १५० रोपनी खेति योग्य जमिन जोखिममा रहेको
	३	लालपाटी	बाढी		√		करिब २०० रोपनी खेति योग्य जमिन जोखिममा रहेको
	१	खोलाखेतकापुण्डाँडा	बाढी		✓		करिव २०० घरधुरी र सडक करिव २ कि.मि अबरुद्ध हुन सक्ने
	१	थुम्की	बाढी		✓		करिव ४५ घरधुरी जोखिममा
	१	वैरादी	बाढी		✓		करिव ६० घरधुरी जोखिममा
माथागढी गाउँपालिका	१	भालेढुङ्गाविसौना	बाढी		✓		करिव ४० घरधुरी जोखिममा
	१	बोटेगाउँ	बाढी		✓		करिव २० घरधुरी जोखिममा
	१	खयरघारीसाठी	बाढी		✓		
	१	घोषवन्दी	बाढी		✓		
	२	बेलौजा	पहिरो			✓	
	२	रानीवास	आगलागी			✓	
	२	झोकेदी	आगलागी			✓	
	३	अगाहाखोला बजार	पहिरो				२० घर धुरी जोखिममा

रम्भा गापा.	३	खोक्खोला	बाढी				१५ घर जोखिम
	३	खहरेखोला	पहिरो				१० घरधुरी
	३	खन्जाखोर पिपलडाँडा	बाढी				खेतियोग्य जमिन क्षति
	३	गरुङ्गा बन	आगलागी				करिव २० घरधुरी जोखिममा ।
	३	कुवादी , लुङ्करे	आगलागी				२५ घरधुरी जोखिममा
	४	हुमिन	आगलागी			✓	करिव १०० घरधुरी
	४	हुमिन	पहिरो			✓	आवत जावतमा समस्या साविकको वडा नं६ र २ .
	४	हुमिन	पहिरो			✓	करिब ५ घरधुरी
	५	संखेडाडाँ सामुदायिक वन	आगलागी			✓	करिव १०० घरधुरी र सडक करिव २ किमि अबरुद्ध हुन . सक्ने ।
	५	रम्भा देवी सामुदायिक वन	आगलागी			✓	करिव १४० घरधुरी र सडक करिव ४किअबरुद्ध हुन .मि. सक्ने
	५	कृपादी वन क्षेत्र	आगलागी		✓		करिव ४५ घरधुरी र सडक करिव १५.किअबरुद्ध .मि. हुन सक्ने
	५	धापडांडा वन क्षेत्र	आगलागी		✓		करिव १२५ घरधुरी र सडक करिव ३५.किअबरुद्ध .मि. हुन सक्ने
	५	झ्यामिरे राटामाटा वन क्षेत्र	आगलागी		✓		करिव ५५ घरधुरी र सडक करिव ३ कि .मि.अवरुद्ध हुन सक्ने
	१	पन्थे, छम्के, फोक्सिङ्गकोट	आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति

रामपुर नगरपालिका	१	हाँगेपिपल बर्दकोट	आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति
	१	माझकोट	आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति
	१	चयनडाँडा साखर्दी	आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति
	१	कठै डाँडा, कुमै डाँडा	आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति
	१	मकै डाँडा	आगलागी	-	√	-	धनजन क्षति
	१	फुकुल डाँडा	आगलागी	-	√	-	धनजन क्षति
	१	बेसर डाँडा	आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति
	२	खाक्री खोला बाँध	बाढी पहिरो	-	√	-	सिँचाई बन्द
	२	अत्रबास	आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति
	२	बर्थोक	आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति
	२	कागती डाँडा	आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति
	३	आमडाँडा चन्दनपुर	आगलागी	-	√	-	धनजन क्षति
	३	लाम्टाङ्ग	आगलागी	-	√	-	धनजन क्षति
	३	सामुदायिक ठुलो वन	आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति
	३	पहरे सामुदायिक बन	आगलागी	-	√	-	धनजन क्षति
	३	बोहरी डाँडा	आगलागी	-	√	-	धनजन क्षति
	४	बडभान कोप्चे रातोढिक	पहिरो ग्रस्त	-	-	√	धनजन क्षति
	४	गल्मादी खोला क्षेत्र	पहिरो ग्रस्त	-	-	√	धनजन क्षति
	४	क्याबुनाघारी नहर क्षेत्र	पहिरो ग्रस्त	-	-	√	धनजन क्षति
	४	सामुदायिक रानीवन तथा बडभान वन	आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति

	४	जल्केनी सामुदायिक वन	आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति
	४	वासपानी सामुदायिक वन	आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति
	४	धरमशाला सामुदायिक वन	आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति
	४	लामीस्वरा सामुदायिक वन	आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति
	४	गाबु डाँडा	आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति
	४	बुद्ध बिहार खोल्सा	बाढी	-	√	-	धनजन क्षति
	४	सिमल घारी खोल्सा	बाढी	-	√	-	धनजन क्षति
	४	वडभान क्षेत्र	बाढी	-	-	√	धनजन क्षति
	५	बहखोला गाउँ	बाढी,आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति
	५	राम्चे सामुदायिक वन	बाढी,आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति
	५	भुलाड़ी खोला	बाढी,पहिरो	-	√	-	धनजन क्षति
	५	रातोढिक क्षेत्र	बाढी,पहिरो	-	-	√	धनजन क्षति
	५	राङ्गभाङ्ग क्षेत्र	बाढी,पहिरो	-	√	-	धनजन क्षति
	५	रायमाझी टोल	बाढी,पहिरो	-	√	-	धनजन क्षति
	६	बिट्टार चौर	पहिरो ग्रस्त	-	-	√	धनजन क्षति
	६	आधारभूत स्वास्थ्य चौकी	पहिरो	-	√	-	धनजन क्षति
	६	नहर	भुन	-	-	√	धनजन क्षति
	६	चुवाडी खोला बुल्टार	पहिरो	-	-	√	धनजन क्षति

	६	पूर्वटार पहिरो ब्यबस्थापन	पहिरो	-	√	-	धनजन क्षति
	६	तातोपानी झोतिरको.पु. पहिरो	पहिरो	-	√	-	धनजन क्षति
	६	कंडेल कुलो, घिमिरे कुलो पुच्छार	पहिरो	-	√	-	धनजन क्षति
	६	लक्ष्मीनारायण मन्दिर	पहिरो	-	√	-	धनजन क्षति
	७	छहरापानी	पहिरो	-	√	-	धनजन क्षति
	७	कटहरबारी	पहिरो	-	-	√	धनजन क्षति
	७	पचासे खोला खेत	पहिरो	-	-	√	धनजन क्षति
	७	तुरुन्दी खोला खेत	पहिरो				धनजन क्षति
	७	मुढिखोप सामुदायिक वन	आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति
	७	किसानबारी कार्की डाँडा सावन .	आगलागी	-	√	-	धनजन क्षति
	८	झिरुछाप	आगलागी/ पहिरो	-	-	√	धनजन क्षति
	८	देउराली	आगलागी/ पहिरो	-	-	√	धनजन क्षति
	८	गुरुङ्ग गाउँ	आगलागी/ हिरोप	-	-	√	धनजन क्षति
	९	चुच्चे ढुङ्गा सामुदायिक वन क्षेत्र	ढुङ्गा खसिरहने	-	-	√	धनजन क्षति
	९	ग्वामी खोला तटबन्ध क्षेत्र	बाढी	-	-	√	धनजन क्षति
	९	ओख्लेपानी क्षेत्र	पहिरो	-	-	√	धनजन क्षति

	९	मधुकोट	आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति
	९	लाम्दीखोला	आगलागी	-	-	√	धनजन क्षति
	१०	मगरे	पहिरो	-	-	√	धनजन क्षति
	१०	राहु डाँडा मनभागा	पहिरो	-	-	√	धनजन क्षति
	१०	रामटार हटिया	पहिरो	-	-	√	धनजन क्षति
	१०	गेझा	पहिरो	-	-	√	धनजन क्षति
रिब्दीकोट गाउँपालिका	४	रानीठाँटी	आगलागी		✓		२२ घर प्रभावित हुने
	७	डडुवा गहत्यार क्षेत्र	आगलागी		✓		२० घर प्रभावित हुने
	७	प्रभात मावि क्षेत्र	आगलागी		✓		७ घर प्रभावित हुने
रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	१	फुक्तुङ्ग, अर्चले, मग्रान	बाढी (पहिरो)		✓	✓	करिव ३७ घरधुरी
	२	तानसिङ्गल, दिग, सोमादी, कोकलधारा	पहिरो		✓		करिव ३२ घरधुरी
	३	पेलाबास डाडाँगाउँ, झिरबास, फोक्केआँप, तालपोखरा, छचुवा ढुकुरखोला	पहिरो		✓		करिव ८७ घरधुरी
	४	बाखे मंगाल, दंगिल, तिनधारे, सल्लेधारा चोरवोट	पहिरो		✓		करिव ६३ घरधुरी
	५	धुवापानी, भैसीखोला, छेउखान	पहिरो		✓		करिव २२ घरधुरी
	६	चहला, गुहारठाना, अमिले बेतेनि, पात्ले, पटुवाचौर	पहिरो		✓		करिव ४३ घरधुरी
	७	धारापानी, गहते, मौलाडाडाँ, सुकादमार चिदिपानी	पहिरो		✓		करिव ३५ घरधुरी
	८	रोकाय, राजापानी, ज्यामिरे, खुर्सानी, सत्यवती	पहिरो		✓		करिव ३६ घरधुरी

तानसेन न.पा.	९	दमकडा	बाढी			√	१०० घरधुरी, ५०० हेक्टर
	७	प्रभास	बाढी		√		५० घरधुरी , १०० हेक्टर
	१२	लुंग	पहिरो		√		स्कुल तथा घर क्षेति
	८	मदनपोखरा	पहिरो			√	खानेपानी, सडक
	८	मदनपोखरा	आगलागी		√		वन क्षेत्र
	७	काजीपौवा	आगलागी		√		वन क्षेत्र
	११	चण्डीभन्ज्यांग	आगलागी		√		वन क्षेत्र

- रामपुर नगरपालिकाको कालिगण्डकी नदी आसपास क्षेत्र
- माथागढी गाउँपालिकाको माडी क्षेत्रमा पर्ने तिनाउ नदी आसपास क्षेत्र
- रैनादेवी छहरा गाउँपालिकाको सर्देवा खोला आसपास क्षेत्र
- तानसेन नगरपालिका - १४ स्थित रुरु क्षेत्र र तानसेन नगरपालिका १३ रानीमहल क्षेत्र, माडीफाँट
- बगनासकाली गाउँपालिकाको राम्दी आसपास क्षेत्र- माडीफाँट
- रम्भा गाउँपालिकाको हुँगी आसपास क्षेत्र

३.३ पाल्पा जिल्लामा मनसुनको कारण आ.व. ०८२/८३ को २०८२ श्रावण देखि २०८३ बैशाखमसान्त सम्म घटेका विपद्जन्य घटनाहरुको विवरणः

सि.नं.	प्रकोपको घटनाहरु	घटना संख्या	मानविय क्षती		चौपाया क्षती		घर क्षती	गोठ क्षती	अन्य
			मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते			
१	आगोलागी	२७	०	४	१२	४	८	१२	६
२	पहिरो, वर्षा	२७	०	१	०	०	८	७	८
३	चट्याङ्ग	४	०	०	०	०	१	०	३
४	हावाहुरी	३	०	०	०	०	१	०	१
५	बाढी/डुवान	०	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा		६१	०	५	२७	४	१८	१९	१८

३.४ विपदको समय रेखा र प्रकोप पात्रो:

पाल्पा जिल्लामा विपद्ले विगत ५ वर्ष देखिको घटनाहरुलाई आधार मान्दा जिल्लामा विपद्को समय रेखा (Time Line) देहाय अनुसार रहेको देखिन्छ ।

घटना तथा प्रकोप	बैशाख	जेष्ठ	असार	श्रावण	भदौ	असोज	कर्तिक	मंसिर	पुष	माघ	फागुन	चैत्र
बाढी			*	*	*							
झाडापखाला	*	*	*	*								*
रुघाखोकी									*	*		*
पहिरो		*	*	*	*							
हावाहुरी	*	*									*	*
कृषिवालीमा रोग			*	*	*							
पशुपंक्षीमा रोग								*	*			
असिना	*	*	*									
आगलागी/डढेलो	*	*									*	*

३.५ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति

जिल्लामा हुने विपद व्यवस्थापनको लागि जिल्ला स्तरमा विपद जोखिम क्षेत्रहरुको पहिचान, विपद प्रतिकार्य, उद्धार र राहत वितरण गर्नको लागि विपदको जिल्ला स्तरिय योजना, श्रोत साधनहरुको परिचालन गर्न माथिल्लो निकायहरुसंग समन्वय गर्नको लागि पाल्पा जिल्लामा निम्न बमोजिम एक विपद् व्यवस्थापन समिति रहनेछ ।

१.	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	अध्यक्ष
२.	जिल्ला समन्वय समितिको प्रमुख वा निजले जिल्ला समन्वय समितिको सदस्यहरू मध्येबाट मनोनयन गरेको व्यक्ति	सदस्य
३.	नेपाल सरकारका बिषयगत कार्यालयका प्रमुखहरू	सदस्य
४.	जिल्ला स्थित सुरक्षा निकायका प्रमुखहरू	सदस्य
५.	जिल्ला स्थित नेपाल रेडक्रस सोसाईटी कार्यालयका प्रमुख	सदस्य
६.	राष्ट्रिय स्तरका राजनीतिक दलका जिल्लास्तरीय प्रतिनिधिहरू	सदस्य

७.	अध्यक्ष, उद्योग वाणिज्य संघ	सदस्य
८.	नगरपालिका तथा गाउँपालिकाका प्रमुख/प्रतिनिधिहरु	सदस्य
९.	प्रमुख जिल्ला अधिकारीबाट मनोनित विपद् क्षेत्रका अनुभवी महिला प्रतिनिधि २	सदस्य
१०.	जिल्ला स्तरीय राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संघ संस्था, सामाजिक संघ संस्था तथा जिल्लाका प्रतिष्ठित समाजसेवी मध्येबाट प्रमुख जिल्ला अधिकारीले मनोनयन गरेका तीन जना	सदस्य
११.	जिल्ला स्थित विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी प्राविधिज्ञ मध्येबाट प्रमुख जिल्ला अधिकारीले मनोनयन गरेका दुई जना	सदस्य

परिच्छेद ४

प्रतिकार्य योजना

४.१ पाल्पा जिल्लाको समग्र विपद जोखिम पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

नेपाल बाढी, पहिरो, हावाहुरी, चटयाङ्ग, अतिवृष्टीका साथै गर्मी सुख्खा याममा आगलागी र जाडो याममा अत्याधिक चिसो लगायत बेलावखतमा हुने महामारी जस्ता प्रकोपबाट उच्च जोखिममा रहेको छ । यस्ता विपदबाट जोगाउन र प्रकोप सिर्जित विपदको समयमा प्रभावकारी रुपमा मानवीय सहायता परिचालन गर्न र सम्बन्धित निकायहरुको जिम्मेवारीलाई प्रष्ट किटान गर्नको लागि विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दछ ।

४.२ योजनाको महत्व

पाल्पा जिल्लामा बहुप्रकोप विशेष गरी बाढी, पहिरो, सडक दुर्घटनाबाट बर्षेनी ठुलो धनजनको क्षति गरेको विभिन्न तथ्य तथा तथ्यांकले पुष्टी गर्दछ । जिल्ला बिपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्वमा विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरी कार्य सम्पादन गर्दा विपद् जोखिम न्यूनिकरणका कार्यमा उल्लेखनिय प्रगति हुने देखिन्छ ।

४.३ विपद पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको उद्देश्यहरु

(क) विपद् प्रभावित क्षेत्रका परिवार तथा समुदायलाई तत्काल उद्दार गरी मानविय सहयोग उपलब्ध गराउने ।

(ख) विपद् प्रभावित मानिसलाई सुरक्षित, सम्मानजनक, जीवनयापनको लागि सहयोग उपलब्ध गराउने ।

(ग) विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यको लागि स्थानीय तहसंग न्यूनतम श्रोत साधनको परिचालन गर्दै समन्वय र सहकार्यलाई थप मजबुद बनाउनु ।

(घ) विपद् उद्धारमा सहभागी हुने निकायहरुबीच संयुक्त तालिम संचालन गर्नु ।

(ङ) विपदजन्य जोखिम कम गर्न र विपद पछिको पुनर्लाभ प्रकृयालाई व्यवस्थापन गर्ने ।

(च) स्थानीय निकायहरु विपद व्यवस्थापन तालिम प्राप्त टिमले नै तत्काल First Responder को रुपमा कार्य गर्न सक्ने ।

४.४. पाल्पा जिल्लाको विपद् जोखिम न्यूनिकरण, पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना

- **पुर्वतयारी योजनाः** जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिले स्थानीय तहहरु, अन्य सरोकारवाला निकायहरुको संलग्नता सहित स्थानीय तहहरुको छुट्टा छुट्टै र जिल्लाको समग्र विपद व्यवस्थापन योजना तयार गर्नको लागि देहाय अनुसार कार्य सम्पादन गर्नेछ ।

क.स.	गतिविधि	लक्ष्य	निकायहरु	सहयोगी/ स्थानीय सरकार सबै
१	जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	वर्षको कम्तीमा चार पटक	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	राजनीतिक दल, समन्वय समिति, विषयगत कार्यालय,स्थानीय तहका प्रमुखहरु, रेडक्रस, गैर सरकारी संस्था, नेपाल पत्रकार महासंघ
२	सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी तथ्यमुलक सूचना संकलन, विश्लेषण र सम्प्रेषण	निरन्तर	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला स्थित सुरक्षा निकाय, स्थानीय तह	निजी क्षेत्र, समूदाय, संचार क्षेत्र, NTC, NCELL

३	बजेट व्यवस्था गर्ने	निरन्तर	नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह	उद्योग वाणिज्य संघ, रेडक्रस
४	प्रत्येक स्थानीय तहले खुल्ला ठाँउको पहिचान गर्ने	३ महिना भित्र	स्थानीय तह	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, मालपोत र नापी कार्यालय
५	सबै स्थानीय तहलाई समेटने गरी Equipment सहितको QRT/IRT र उद्धारकर्मीको Team खडा गरी दुरुस्त राख्ने	निरन्तर	जिल्ला सुरक्षा समिति, विषयगत कार्यालयहरु	जिल्ला समन्वय समिति, उद्योग वाणिज्य संघ, रेडक्रस, स्काउट, तालिम प्राप्त विज्ञ समुह
६	खाद्यान्न, इन्धन र राहत सामाग्रीको भण्डारको व्यवस्था गर्ने	निरन्तर	जिल्ला विपद्व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह, उद्योग वाणिज्य संघ, व्यापार संघ	कृषि ज्ञान केन्द्र, खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय, कृषि सामाग्री संस्थान, ग्याँस विक्रेता संघ, पेट्रोलियम डिलर्स एसोशिएसन, व्यवसायिक प्रतिष्ठान
७	तटबन्ध, बाढी र पहिरोको नियन्त्रण तारजालिको व्यवस्थापन	निरन्तर	स्थानीय तह, भु तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय, जलश्रोत तथा सिंचाई विकास डिभिजन, सडक डिभिजन कार्यालय	नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, डिभिजन वन कार्यालय, भुगर्भ विद्हरु
८	विपद् जोखिम क्षेत्रको नक्शांकन तथा वस्तीहरुको पहिचान	निरन्तर	जिल्ला सुरक्षा समिति, स्थानीय तह, नापी कार्यालय, भु तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	शहरी विकास तथा भवन निर्माण कार्यालय, भूगर्भ विद्हरु
९	संभावित जोखिम भएका स्थानको जानकारी सर्वसाधारणहरुलाई गराउने	निरन्तर	स्थानीय तह, DEOC, सुरक्षा निकायहरु र नेपाल पत्रकार महासंघ	गैर सरकारी संस्था, रेडक्रस
१०	अस्पतालहरु, स्वास्थ्य चौकीहरुमा औषधीहरु सहितको उपचार गर्न तयारी अवस्थामा राख्ने	निरन्तर	स्थानीय तह, स्वास्थ्य कार्यालय, अस्पताल, स्वास्थ्य चौकीहरु	जिल्ला सुरक्षा समिति, औषधी व्यवसायीहरु, उद्योग वाणिज्य संघ, रेडक्रस
११	मनसुनको समयमा हुन सक्ने संभावित सडक अवरोधलाई हटाउन	आषाढ देखि भाद्र	डिभिजन सडक, स्थानीय तह, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला प्रहरी	यातायात व्यवसायीहरु

	तत्काल समाधान गर्न हेभी Equipment सहितको आवश्यक जनशक्ति रणनीतिक स्थानमा राख्ने	मसन्त सम्म	कार्यालय, शसस्त्र प्रहरी बल	
१२	बाढी, पहिरो, आगलागी, भुकम्प, जस्ता विपद्का घटनाहरु र सो बाट हुने क्षतिका सम्बन्धमा जनचेतना फैलाउनुका साथै संभावित जोखिम न्युनीकरणका लागि सम्बद्ध सबैले समन्वय गर्ने Fire fighting equipment व्यवस्थापन गर्ने ।	कम्तिमा वर्षको १ पटक	जिल्ला समन्वय समिति, प्रदेश, जिल्ला र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिहरु, राजनीतिक दलहरु	सार्वजनिक संस्था, रेडक्रस, स्वास्थ्य कार्यालय, सम्वन्धित कार्यालयहरु स्थानिय सरकारहरु
१३	ज्वरो/भाइरल, डेङ्गी, झाडा पखाला, कालाजार, निमोनिया, आँखा सम्बन्धी संक्रमण लगायतका रोगहरुको महामारी नियन्त्रण गर्ने, इक्युपमेन्ट आपूर्ति व्यवस्थापन, संक्रमण जोखिम स्थान पहिचान आदि ।	सूचना प्राप्त पश्चात बर्ष भरी	स्थानीय तह, स्वास्थ्य कार्यालय, जिल्ला अस्पताल, रामपुर अस्पताल, आर्युवेद स्वास्थ्य केन्द्र, निजी क्षेत्रका अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्था, आवश्यक उपकरण सामाग्री व्यवस्थापन	नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, स्थानीय तह, नेपाल पत्रकार महासंघ, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी पाल्पा शाखा
१४	जिल्ला आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्र (DEOC) लाइ High Alert Phase मा राख्ने	निरन्तर	जिल्ला सुरक्षा समिति	रेडक्रस समेत
१५	स्थानीय स्वम सेवकहरुको गठन गर्ने	निरन्तर	जिल्ला समन्वय समिति, स्थानीय तह, रेडक्रस	राजनितीक दल
१६	भौतिक संरचनाहरु निर्माण गर्दा भवन संहिता लगायत अन्य स्वीकृत निर्देशिका वा मापदण्डको पालना गराउने	निरन्तर	स्थानीय तह	सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आयोजना/सहरी विकास तथा भवन निर्माण कार्यालय

१७	विपद् प्रतिकार्यका लागि आपत्कालिन नमुना अभ्यास गर्ने / गराउने	वर्षको २ पटक	रेडक्रस	स्थानीय तह विपद् व्यवस्थापन समिति, गैर सरकारी संस्था, नागरिक समाज, निजी क्षेत्र, सार्वजनिक संस्था, व्यवसायीक प्रतिष्ठान
१८	विपद्को समयमा मृत्यु हुन सक्ने मानिस तथा जनावरको शव व्यवस्थापनको लागि खाली स्थानको पहिचान गर्ने	यथासक्य छिट्टै	स्थानीय तह	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला समन्वय समिति

- **प्रतिकार्य योजनाः** यस जिल्लामा विपदका घटनाहरुलाई प्रतिकार्य गर्नको लागि समग्र जिल्लालाई विभिन्न विपद्का घटनाहरुलाई श्रेणीकरण गरी चार सेक्टरमा विभाजन गरी कार्य संचालन गर्दा प्रभावकारी हुने देखिन्छ ।

(क) सेक्टर विभाजन प्राकृतिक तथा मानव सिर्जित प्रकोपका घट्नामा जनधनको क्षति भई हुन सक्ने खतरालाई सहजताका साथ ब्यबस्थित तथा प्रभावकारी रुपमा उद्धार र राहत प्रदान गर्न यस जिल्लाको भौगोलिक बनावट अनुसार निम्न सेक्टरमा बिभाजन गरिएको छ ।

- नं.१ सेक्टर. तानसेन न.पा. र आसपासका गा.पा.हरु ("क" गुल्म गण हे.क्वा.)
- नं.२ सेक्टर. रामपुर न.पा. र आसपासका गा.पा.हरु ("ख" गुल्म रामपुर)
- नं.३ सेक्टर. माडी, सराई र आसपासका गा.पा.हरु ("ग" गुल्म गण हे.क्वा.)
- नं.४ सेक्टर. चरचरे, झुम्सा, सिद्धबाबा र आसपासका गा.पा.हरु (मद्दती र बन्दोबस्ती गुल्म संयुक्त रुपमा) ।

४.५ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले गर्नु पर्ने कार्य तथा तयारीहरु

जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिले गर्नु पर्ने कार्यहरु निम्नानुसार रहेका छन् ।

- जिल्ला स्तरीय सरकारी संस्था, सामुदायिक संस्था, विपदबाट प्रभावित वा सम्भाव्य प्रभावित समुदाय, जिल्ला स्थित विज्ञहरु, सामाजिक कार्यकर्ता एवं व्यक्तिहरु समेतलाई संलग्न गरी जिल्लास्तरीय विपद् व्यवस्थापन योजना बनाउने र यस्ता योजनाहरु कार्यान्वयन सबै पक्षहरुलाई संलग्न गराउन सम्बन्धित सबैलाई तयारी हालतमा राख्ने ।
- जिल्लाको विपद् सम्बन्धि पूर्व चेतावनी व्यवस्था जस्ता विपद् जोखिम न्युनिकरणका विभिन्न पक्षको अवस्थाबारे समितिलाई जानकारी दिने ।
- आवश्यकता अनुसार प्रादेशिक विपद् व्यवस्थापन समितिसंग परामर्श लिई जिल्लाको भौतिक अवस्था, संस्थागत क्षमता तथा उपलव्ध श्रोत, साधन समेतलाई मध्यनजर गर्दै उपयुक्त पुर्व तयारी, न्यूनीकरण, उद्धार तथा राहत साथै पुनस्थापना तथा पुनर्निर्माण रणनीति तयार गर्ने ।
- जिल्ला स्तरीय आपतकालिन योजना निर्देशिका समय समयमा समिक्षा गर्ने ।
- समय समयमा सबै पक्षहरुलाई सहभागी गराई मनसुनबाट हुन सक्ने विपद् व्यवस्थापन तालिम संचालन गर्ने।
- विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धि सबै अवस्थामा संचार माध्यमलाई अधिकतम सहभागी गराई क्रियाशील राख्ने ।
- स्थानीय स्तरको विपद् व्यवस्थापन योजना निर्माण गर्न आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग गर्ने ।
- विपद् व्यवस्थापनका लागि आवश्यक जनशक्ति र साधनहरुलाई तयारी हालतमा राख्ने ।

४.६ जिल्ला विपद व्यवस्थापन समितिको पूर्व तयारी अनुसार गर्ने कार्यहरु

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको योजना अनुसार जिल्लामा हुने जुनसुकै विपद्हरुको प्रतिकार्यको लागि सरोकारवाला निकायहरुले विपद् व्यवस्थापन पूर्व तयारी योजना अनुसार समन्वय र सहकार्य गर्दै विपद् व्यवस्थापन तालिम प्राप्त टोलीलाई परिचालन गरी देहाय अनुसार कार्य सम्पादन गर्नेछ ।

क्र. सं.	गतिविधि	लक्ष्य	निकायहरु	सहयोगी
१	घटना थाहा पाउना साथ सबै निकायहरुसंग समन्वय गरी सूचना लिने दिने	निरन्तर	सार्वजनिक संस्था, स्थानीय तह र स्थानीय समुदायका व्यक्तिहरु	सरोकारवाला निकायहरु
२	तालिम प्राप्त खोज तथा उद्धार टोलीलाई तुरुन्त घटनास्थलमा परिचालन गर्ने	घटनाको सूचना प्राप्त हुनासाथ	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय उद्धार कार्यको समुह	रेडक्रस, स्काउट, गैर सरकारी संस्था, स्वयंसेवक, विशेषज्ञ
३	विपद् प्रभावितको खोज तथा उद्धार संचालन गर्ने	तुरुन्त	दि फेमस महिन्द्र दल गण, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी तथा स्थानीय समूदाय/ स्थानीय तह	रेडक्रस, स्काउट, गैर सरकारी संस्था, स्वयं सेवक, विशेषज्ञ, सार्वजनिक संस्था, व्यवसायिक प्रतिष्ठान, नागरिक समाज
४	स्वास्थ्य शिविरहरु खडा गरी प्राथमिक उपचार गर्ने र अवस्था हेरी नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा पुऱ्याउने प्रवन्ध गर्ने	यथासक्य छिटो	स्थानीय तह	स्वास्थ्य शिविरहरु खडा गरी प्राथमिक उपचार गर्ने र अवस्था हेरी नजिकको स्वास्थ्य संस्थामा पुऱ्याउने प्रवन्ध गर्ने
५	अस्थायी आश्रय स्थलको व्यवस्था गरी खाद्यान्न र गैर खाद्यान्न सामाग्रीको वन्दोवस्त गर्ने	यथासक्य छिटो	स्थानीय तह, सार्वजनिक संस्था, व्यवसायिक प्रतिष्ठान	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, सघन सहरी विकास तथा भवन डिभिजन कार्यालय/ सहरी विकास डिभिजन कार्यालय, रेडक्रस, गैर सरकारी संस्था
६	जनधन, पशु, संरचना र उत्पादनको क्षतिको अभिलेख राख्ने	यथासक्य छिटो	स्थानीय तह, सुरक्षा निकाय, स्वास्थ्यकार्यालय, भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र, कृषि ज्ञान केन्द्र	जिल्ला समन्वय समिति, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, रेडक्रस, गैरसरकारी र स्थानीय संस्था, नागरिक समाज, व्यवसायिक प्रतिष्ठान, स्वयंसेवक, निजी क्षेत्र
७	विपद्बाट प्रभावितहरुको लागि निर्धारित मापदण्ड बमोजिम विभिन्न निकायहरुबाट प्राप्त नगद, त्रिपाल सहित राहतका सामाग्री वितरणमा सहयोग पुर्याउने	पहिचान भएपछि	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह, रेडक्रस	नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, जिल्ला समन्वय समिति, गैर सरकारी संस्था, व्यवसायिक प्रतिष्ठान

८	विपद्को जोखिममा रहेका असुरक्षित स्थानहरुबाट प्रभावित व्यक्तिहरुलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरणा गर्ने ।	सूचना प्राप्त हुनसाथ	स्थानीय तह र सुरक्षा निकायहरु, स्वास्थ्य कार्यालय, जिल्ला समन्वय समिति	सहरी विकास तथा भवन कार्यालय, डिभिजन वन कार्यालय, सार्वजनिक संस्था, व्यवसायिक प्रतिष्ठान
९	पिउने पानी र पानी शुद्धीकरण गराउने	यथासक्य छिटो	खानेपानी तथा सरसफाई कार्यालय, स्थानीय तह	स्वास्थ्य कार्यालय, रेडक्रस, गैर सरकारी संस्था, व्यवसायिक प्रतिष्ठान
१०	संभावित खतराको स्थानमा संचार माध्यम मार्फत र स्थलगत रुपमा माईकिङ गरी सूचना जारी गर्ने	यथासक्य छिटो	स्थानीय तह, जिल्ला सुरक्षा समिति	नेपाल पत्रकार महासंघ NTC, NCELL
११	आगलागी र डढेलो नियन्त्रण गर्न दमकल लगायतका उपलब्ध Equipment हरुलाई घटनास्थलमा परिचालन गर्ने	सूचना प्राप्त हुना साथ	स्थानीय तह, डिभिजन वन कार्यालय, सुरक्षा निकाय, वन उपभोक्ता समिति	प्रदेश सरकार, स्थानीय समुदायहरु, गैर सरकारी संस्थाहरु
१२	भत्किएका संरचनाहरुको पुनर्निमाणमा सहयोग गर्ने	प्राविधिक प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि	स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, सहरी विकास तथा भवन निर्माण कार्यालय	नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, जिल्ला समन्वय समिति, व्यवसायिक प्रतिष्ठान

परिच्छेद ५

विपद् व्यवस्थापनको प्रक्रिया

५.१ विपद् व्यवस्थापन चक्र (Disaster Management Cycle)

विपद् जोखिम न्यूनीकरण/व्यवस्थापनको दौरान यस सम्बन्धी चक्र (Disaster Management Cycle) को ज्ञान हुन आवश्यक हुन्छ । यस चक्र (Cycle) मा रोकथाम तथा प्रभावको न्यूनीकरण (Prevention & Mitigation), पूर्व तयारी (Preparedness) विपद्को प्रभाव (Disaster Impact), प्रतिक्रिया (Response), पुनरुद्वार (Recovery) र विकास (Development) जस्ता तहहरुमा समाविष्ट छन् ।

- रोकथाम तथा प्रभावको न्यूनीकरणः यस अन्तरगत कुनै पनि विपद् आउन नदिन रोकथामका उपायहरु अवलम्बन गरिन्छ । यदि विपद्लाई पूर्ण रुपमा रोकथाम गर्न नसक्ने संभावना भएमा हुन सक्ने प्रभाव र क्षतिलाई सकभर न्यून गर्ने कार्यहरु गरिन्छ ।जस्तै भुकम्पको जोखिम न्यून गर्न सडक, भवन निर्माणका स्तरयुक्त मापदण्डहरु निर्धारण पर्दछन । आगलागी (वन डढेलो) न्यूनिकरण गर्न जनचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन आदि ।
- पूर्व तयारीः यस अन्तरगत सरकारी, गैर सरकारी, सामुदायिक वा व्यक्तिगत रुपमा विपद्को अवस्थामा तत्काल तथा असरदार रुपमा कारवाही गर्न गरिने सबै किसिमका कार्यहरु पर्दछन । जस्तै उद्धार सामग्रीहरुको भण्डारण, विपद्को पूर्व जनाउ दिने साईरनहरुको व्यवस्था तालिम आदि ।
- रातह र उद्धारः विपद्जन्य घटनामा परी घाइते भएका मानिस वा पशुपंक्षिको उद्धार गरी यथाशक्य छिटो नजिकको मस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी पठाउने, मृत्यु भएका व्यक्तिको शव संकलन गरी परिवार वा आफन्तलाई बुझाउने र विपद् प्रभावित परिवारलाई तत्काल खानका लागि खाद्यसामग्री र रातीवस्न त्रिपाल, टेण्ट, कपडा सहितका गैर खाद्य सामाग्री वितरण गर्ने कार्य यस चरणमा पर्दछन ।
- पुनर्निर्माण र पुनस्थापनाः विपद्जन्य घटनामा परी घर आवास पूर्ण रुपमा क्षतिभएमा त्यस्ता घर परिवारको तत्कालका लागि अस्थायी आवास वनाउने, पछि दीर्घकालिनका लागि घर, भवन, संरचनास्थायी रुपले बनाउने, जोखिमयुक्त वस्ती भएमा अन्यत्र उपयुक्त ठाँउमा वस्ती सार्ने समेतका कामहरु यस चरणमा पर्दछन । उदाहरणका रुपमा २०७२ सालको भु-कम्पपछि सरकारले निर्माण गरी दिएको आवासलाई लिन सकिन्छ ।

५.२ विपद् जोखिम न्यूनीकरण /व्यवस्थापन चक्र:

(Diagramatic View of Disaster Risk Reduction / Management Cycle)

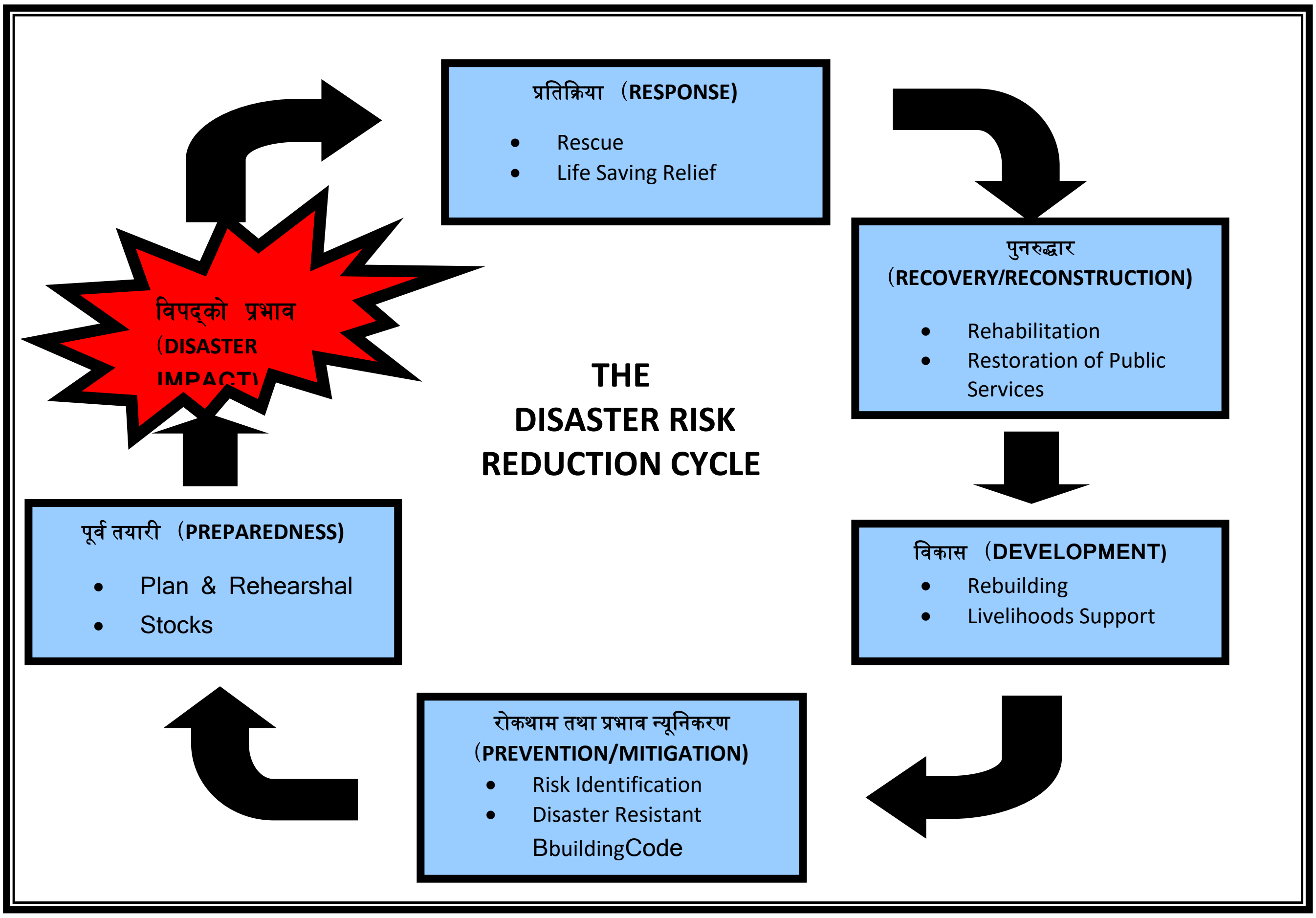

विपद्को पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्यको तहमा गरिने काम कारवाही:

- सम्भावित विपद् बाढी, कटान र पहिरोका कारण घट्न सक्ने जोखिमयुक्त स्थानहरुको पहिचान गरी छिटो भन्दा छिटो उद्धार तथा राहत प्रदान गर्न योजना तर्जुमा गरी आवश्यक फौज, तालिम प्राप्त जनशक्ति तथा सामग्रीहरु तयारी हालतमा राख्ने ।
- संभाव्य उच्च जोखिममा रहेका बस्तीहरुको पहिचान गरी प्रभावित हुन सक्ने परिवारलाई सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्न सहजिकरण गर्ने।
- वाढीको समयमा नदी नालामा माछा मार्ने, पौडी खेल्ने र काठ दाउरा संकलन गर्ने जस्ता कार्यहरुलाई निषेध गर्ने
- महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्गता भई उच्च जोखिममा रहेका व्यक्तिहरुको सुरक्षामा विशेष ध्यान दिने ।
- संभावित खतराको पहिचान र यसको असरबारे पाल्पा जिल्लामा रहेका स्थानीय निकायहरुलाई समय समयमा संयुक्त रुपमा विपद् व्यवस्थापन प्रतिकार्य तालिम संचालन गर्ने ।
- जिल्ला बिपद् ब्यवस्थापन समितिसंग विपद् व्यवस्थापन कार्यको लागि आवश्यकता अनुसार बैठक, छलफल, सम्पर्क र समन्वय गर्ने ।

- स्थानीय निकायहरुको विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यबिधि तयार गर्न लगाउने ।
- सुरक्षा फौजहरुले समेत विपद् व्यवस्थापन कार्यविधि बारे आफ्नो जनशक्तिलाई जानकारी गराउने ।
- उद्धार तथा राहत कार्यमा आवश्यक पर्ने सामग्रीहरु सरोकारवाला निकाय मार्फत समयमै माग गरी तयारी हालतमा राख्ने ।
- प्रदेश र स्थानीय तहहरुसंग आवश्यक समन्वय गरी मनसुनजन्य विपद् न्यूनीकरण पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका कार्यहरु गर्ने ।
- स्थानीय समुदायहरुलाई समय समयमा विपद् सम्बन्धी चेतना प्रदान गर्ने गरी अभ्यासहरु संचालन गरी सजग र सतर्क राख्ने ।
- स्थानीय प्रशासन र सम्बन्धित निकायहरुसंग समन्वय गरी बिभिन्न जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु संचालन गर्न मद्दत गर्ने ।
- माथिल्लो निकायबाट प्राप्त निर्देशन अनुसार कार्य गर्न तयारी हालतमा रहने ।
- विपद् व्यवस्थापनको लागि जिल्लामा रहेका सरकारी निकाय र गैरसरकारी संघ संस्थाहरुसंग भएको वा उनीहरुबाट उपलब्ध हुन सक्ने श्रोत तथा साधनहरुको पहिचान गर्ने साथै उपलब्ध गराउन आपसी समन्वय गर्ने।
- विपद् व्यवस्थापनमा परिचालन गर्नको लागि सबै निकायहरु सदैव तयारी हालतमा आवश्यक सामाग्रीहरु सहित Stand by राख्ने । गाडी तथा अन्य व्यवस्थापनका लागि DEOC ले आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।
- DEOC मा विपद् व्यवस्थापन स्टोर खडा गरी गणको आन्तरिक श्रोत तथा जिल्ला स्थित अन्य संस्थाबाट उपलब्ध भएको विपद् व्यवस्थापनको सामानहरुलाई तत्काल प्रयोग गर्न मिल्ने गरी सदैव तयारी अवस्थामा राख्ने । सो को अभिलेख समेत राखिने /मेन्टेन गरिने ।

विपद्को अवस्थामा

- कुनै विपद्को घटना घट्नासाथ वा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णय अनुसार उद्धार/राहत कार्यको लागि उद्धार सामग्री सहित आवश्यकता अनुसारको फौज तत्काल परिचालन गर्ने ।
- सुरक्षा निकायहरु परिचालन तथा स्थान विशेषमा घटेका विपद्को घटना सम्बन्धमा माथिल्लो निकायलाई छिटो साधनद्धारा जानकारी गराउने ।
- विपद् घटेको स्थानको ताजा अपडेटबारे तालुक अड्डामा जतिसक्दो छिटो पठाउने ।
- घटनास्थलमा जतिसक्दो छिटो पुगी उद्धार कार्य संचालन गर्ने । सम्भव भएमा प्राथमिकता तोकेर के के गर्ने उल्लेख गर्नुपर्ने ।
- स्वास्थ्य उपचारको व्यवस्था गर्ने । स्वास्थ्य कार्यालयसंग आवश्यक समन्वय गरी आवश्यक औषधी सहित स्वास्थ्यकर्मी खटाउने ।
- आवश्यकता अनुसार घाईते विरामीहरुलाई यथासक्य छिटो उद्धार गर्ने, भिडभाडलाई हटाउने वा स्थानीय पिडितहरुलाई जोखिम स्थलबाट बाहिर सुरक्षित स्थानमा लैजाने ।
- आवश्यकता अनुसार बासस्थानको प्रवन्ध मिलाउने ।
- प्राप्त राहत सामाग्रीहरुको समुचित वितरणको व्यवस्था मिलाउने ।
- विभिन्न संघसंस्थाहरुबाट प्राप्त हुने सामानहरु तथा सेवाहरु सहज ढंगबाट सबैलाई वितरण गर्न सहयोग गर्ने ।

- स्थानीय तहमा स्थापना गरिने LEOC स्थापना कार्यमा सहयोग गर्नका साथै उक्त निकायसंग लगातार सम्पर्क/समन्वय गर्ने र आवश्यकता अनुसार Liaison Officer खटाउने ।
- जिल्ला तहमा उद्धार कार्यमा जुटेका सम्बन्धित निकायहरुसंग लगातार समन्वय गर्नका साथै आवश्यक सहयोग गर्ने ।
- विपद् प्रभावित ईलाकामा शान्ति सुव्यवस्था कायम गर्न स्थानीय प्रशासनलाई मद्दत गर्ने ।
- उद्धार तथा राहत कार्यमा उच्च स्तरको व्यवहार प्रर्दशन गर्ने ।
- DEOC लाई संयुक्त अपरेशन सेन्टरको रुपमा विकास गरी मोनिटर गर्ने ।

विपद् पश्चात

- विपदबाट भएको क्षतिको बिस्तृत मुल्यांकन गर्ने ।
- योजना बनाई क्षति भएको कृषि, जमिन, भवन तथा भौतिक पुर्वाधारहरुको मर्मत सम्भार तथा नयां निर्माण गर्न सहयोग गर्ने ।
- पुर्नस्थापना तथा पुर्ननिर्माण कार्यको लागि सक्दो सहयोग प्रदान गर्ने ।
- आवश्यक साधन श्रोतको व्यवस्था गर्ने तथा श्रोत साधनको व्यवस्था गर्न अन्य निकायहरुलाई आवश्यक परेमा सहयोग र समन्वय गर्ने ।
- केन्द्रीय निकाय/बाहिनीको निर्देशनमा पुर्नस्थापना कार्य गर्न तयार रहने ।
- उद्धारमा खटिने फौजलाई सुरक्षित साथ गण हेडक्वार्टरमा फिर्ता गर्ने ।

५.३ तालिम

विपद्को अवस्थामा देखा पर्ने भयावह स्थितिलाई व्यवस्थापन गर्न खट्ने जनशक्तिहरुलाई (नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी र सामुदायिक उद्धारकर्मी) विपद्को बारेमा पुर्ण जानकारी हुन आवश्यक पर्दछ । विभिन्न विपदमा छुट्टा छुट्टै काम कारवाही गरी व्यवस्थापन गर्नु पर्ने भएको हुंदा फौजहरु तालिम प्राप्त हुन जरुरी रहेको छ । तसर्थ उद्धारमा खट्ने जनशक्तिलाई अनिवार्य आगलागी नियन्त्रण, TLSAR जस्ता तालिमहरु संचालन गराउने पर्ने हुन्छ । तसर्थ हरेक स्थानीय राजनीतिज्ञ, स्वयंसेवक, युवा र कर्मचारीहरुलाई समावेश गरी सामुदायिक विपद प्रतिकार्य तालिम गराई स्थानीय निकायहरुले आफ्नो छुट्टै उद्धार सेल गठन गर्नु पर्दछ । साथै तालिमको दौरानमा देहाय अनुसार कार्यहरु गरी पूर्व तयारीको साथ विपद प्रतिकार्यको लागि तयारी हालतमा रहनेछ ।

- कुनै पनि विपद्को समयमा सर्वप्रथम आफु सुरक्षित रहन अपनाउनु पर्ने सम्पुर्ण विधिहरु तथा आफु सुरक्षित भए मात्र अरुलाई उद्धार गर्न सकिन्छ भन्ने भावना सम्बन्धमा तालिम दिन जरुरी छ ।
- विभिन्न विपद्को समयमा उद्धारको क्रममा अपनाईनु पर्ने ड्रिलहरुको बारेमा तालिम दिन आबश्यक रहेको ।
- विपद् व्यवस्थापन र हरेकको भूमिकाको विषयमा सकलदर्जाहरुलाई आधारभूत ज्ञान सम्बन्धमा जानकारी दिने ।
- सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरुसंग समन्वय गरी बेला-बेलामा Simulation Exercise र CPX हरु संचालन सम्बन्धमा ।
- सुरक्षाकर्मीहरुको अन्तरगतका पोष्टहरुको आ-आफ्नो जिम्मेवारी क्षेत्रमा विगतमा भएका विभिन्न किसिमका विपद्हरु र त्यसबाट सिकेका पाठहरुलाई एक आपसमा छलफल सम्बन्धमा जानकारी ।
- बेला-बेलामा विपद्मा खटिने फौजहरुलाई Stand-to अभ्यास गराउने सम्बन्धमा ।
- विपद् उद्धार सम्बन्धी दक्ष जनशक्तिहरु उत्पादन गर्ने तालिमहरु जस्तैः Medical, First Responder, Collapsed Structure Search and Rescue र Canine, Fire Fighting, Rubber Boat, Repelling जस्ता तालिमहरु ।

५.४ पाल्पा जिल्लाको विपद प्रतिकार्यमा सुरक्षा निकायहरुको परिचालन

जिल्लामा उत्पन्न हुन सक्ने विपद्लाई व्यवस्थापन, व्यवस्थित र योजनाबद्ध रुपमा प्रतिकार्य गर्नको लागि सबै स्थानीय तहहरुलाई समेट्ने गरी उपलब्ध सामाग्रीसहितको **DEOC को १/२४ नक्षीको Quick Response Team** सहित सुरक्षा निकायहरुको तालिम प्राप्त जनशक्ति परिचालन हुनेछ। उक्त Team हरुले कुनै पनि स्थानमा विपद्का घटनाहरु भएको जानकारी प्राप्त हुनासाथ तत्काल परिचालित भई आपतकालिन खोज, उद्धार, राहत वितरण तथा सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने छ । पाल्पा जिल्लाको सुरक्षा निकायको QRT/IRT परिचालन योजना देहाय अनुसार रहेका छ ।

नेपाली सेना	नेपाल प्रहरी	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल
– रामपुर नगरपालिकामा रहेको नेपाली सेनाको १ सेक्सन ।	– प्रहरी निरिक्षकको कमाण्डमा पहिलो मोवाइल ११ (रामपुर नगरपालिका)	– मोबाइल ड्युटी आवश्यकता अनुसार
– तानसेन नगरपालिका लगायत अन्य स्थानीय निकायमा सेनाको १ से.मु.	– स्थानीय तहमा रहेका मातहतहरुबाट प्रहरी नायब निरिक्षक/प्रहरी सहायक निरिक्षक को कमाण्डमा १ मोबाईल टिम	– IRT डिउटी - नफ्री १५ जना तानसेन नगरपालिका
– अन्य स्थानीय निकायहरुमा १x सेक्सन (+) फौजहरु आवश्यकता अनुसार खटिने छ ।	– आवश्यकता अनुसार अन्य युनिटबाट Stand by रहेका डिउटी (QRT) लाई परिचालन गर्न सकिने ।	– रामपुर नगरपालिका नफ्री १५ - (QRT)
तानसेन नगरपालिका गण हे.क्वा.मा १/६९ Stand by रुपमा रहनेछ ।	– IRT -१ टोली (तानसेन नगरपालिका / रामपुर न.पा.)	– ८ वटा स्थानीय तहमा ४ वटा सेक्सन खटिनेछ । (QRT) – १ सेक्सनले २ वटा स्थानीय तह हेर्नेछ ।

▪ टोलीले साथमा लिई जानु पर्ने सामाग्रीहरु

विपदको घटना घटेपश्चात उद्धारमा खट्टिने जनशक्तिले विपदको प्रकृति अनुसार DEOC, सुरक्षा निकाय, स्थानीय निकाय र सरोकार निकायहरुसंग भएका उद्धारका सामाग्रीहरु, संचार सामाग्रीहरु, सवारी साधनहरु र औषधी सहित तत्काल घटना घटेको स्थानमा परिचालन गर्नु पर्नेछ । मुख्यत उद्धार टोलीले साथमा देहाय अनुसार उद्धार सामग्रीहरु सम्बन्धित निकायसंग समन्वय गरी लिई जानुपर्ने छ ।

- आवश्यकता अनुसार पाल, कम्वल, नाईलन डोरी, कम्पोजिट राशन, पिक तथा सावेल, गल, फायर एक्सटिङ्गुईसर, पानी जर्किन, लालटिन, टर्चलाईट, मेघाफोन, टुचिन, नक्शा तथा मार्किङ्गका लागि आवश्यक सामान ।
- मेडिकल टोलीले आवश्यक मात्रामा जनशक्ति तथा औषधीहरु आवश्यकता अनुसार ।
- विपद अनुसारका आवश्यक सामानहरु ।
- यातायातः ट्रक/बस, जीप, पानीको ट्रेलर, दमकल ।

- **संचारका साधन**
  - संचार सेट
  - पर्सनल मोबाईल फोन (अल्टरनेटिभ संचारको साधन)

५.५ जिल्लाको मौजुदा उद्दार सामग्रीहरु

जिल्लामा आई पर्ने विपद उद्धार कार्यको लागि आवश्यक सामग्रीहरु खरिद गरी तयारी अवस्थामा राख्नको लागि स्थानीय निकायहरुलाई बारम्बार आग्रह गरिएको । साथै जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्र (DEOC) मा रहेको मौजुदा सामाग्रीहरु देहाय अनुसार उद्धार सामाग्रीहरु रहेको छ ।

सुरक्षा निकायमा रहेको मौज्दात उद्धार सामग्रीहरुको विवरण

क्र.सं.	सामानको विवरण	दि फेमस महिन्द्र दल गण	नेपाल प्रहरी	सशस्त्र प्रहरी बल	कुल जम्मा	कैफियत
१	इलेक्ट्रिक कटर	-	१	-	१	
२	डेमोलिसन हयामर	-	-	-	-	
३	गमबुट	१०	५	१२	२७	
४	फिगर ८ क्याराविना	६	-	-	६	
५	स्ट्रेचर	२	३	२	७	
६	फस्ट एड किड बक्स	१	३	२	६	
७	वायर कटर (बोल्ड कटर)	१	-	१	२	
८	जि.पी.एस.	२	१	-	३	
९	रेडियो सेट ५ वाट	१	-	-	१	
१०	ग्लोब्स	३	१५	४	२१	
११	सर्च लाईट	१	-	-	१	
१२	पिकगैंची/	१०	५	१५	३०	
१३	बन्चरो	१	१	१	३	
१४	स्टील बाल्टिन १० लि.	-	२	२	४	
१५	सेप्टि हेल्मेट	१०	२८	२४	६२	

१६	जम्प सूट fire fighting protect cloth	१०	-	४	१४	
१७	भऱ्याङ स्टील फोल्डिङ	-	१	१	२	
१८	फायर स्टिङ्गुयजर	३	५	५	१३	
१९	ड्रोन क्यामेरा	१	-	-	१	
२०	नक्सा सम्बन्धित स्थानको	२०	-	-	२०	
२१	घन	१	१	२	४	
२२	सिट वेल्ट	-	-	-	-	
२३	टेन्ट	१	९	३	१३	
२४	लाईफ ज्याकेट	१०	७	१३	३०	
२५	ट्यूब	२	४	२	८	
२६	गैंची	-	५	-	५	
२७	साबेल	१०	१०	१५	३५	
२८	कोदालो फरुवा	१	११	२	१४	
२९	आराहेक्सा/	२	-	५	७	
३०	सिठी	२	-	-	२	
३१	फुट पम्प	१	-	-	१	
३२	दुरबिन बाईनाकुलर/	१	२	२	५	
३३	गल	१	२	५	८	
३४	मेगा फोन	२	२	५	९	
३५	रबर गम्बुट	-	-	२	२	
३६	क्रोवार २५ mm	-	-	-	-	
३७	फायर ऱ्याकरेकि ह्लिल/	२०	-	६५	८५	
३८	फायर सुटरविटर/	-	-	६३	६३	

३९	फायर एक्स होल	२	-	३	५	
४०	गगल्स	-	१५	४	१९	
४१	फायर बुट	-	-	३	३	
४२	करौती	३	३	४	१०	
४३	फायर न्याक होल	-	-	-	६	
४४	जेट सुटर	२	१०	-	१२	
४५	२२ मि.मि. कोबार	-	-	३	३	
४६	थ्रो ब्यग	-	-	-	-	
४७	ईमर्जेन्सी लाईट	२	-	२	४	
४८	फायर रोप ल्याडर	१	-	-	१	
४९	ब्लू डिभाइस	-	-	-	-	
५०	प्लास्टिक त्रिपाल	२०	५	-	२५	
५१	मनि ब्याग	-	-	-	-	
५२	रिफ्लाक्सीङ ज्याकेट	६	१५	-	२१	
५३	मण्डी कम्बल	-	-	-	-	
५४	पि. क्याप	-	-	-	-	
५५	म्याट	४	-	६	१०	
५६	फलामको पिकेट	-	-	-	-	
५७	रेस्क्यू हेम्मर	-	-	१	१	
५८	बक्स	-	-	-	-	
५९	फायर र्याक	-	-	-	-	
६०	फायर स्वाटर	२०	-	-	२०	
६१	Chain Show wood cutter	-	१	१	२	

६२	Elid Fire	-	१	-	१	
६३	Iron Cuttre	-	१	-	१	
६४	हेड लाईट/Head torch	१	-	३	४	
६५	पानी पम्प	-	-	८	८	
६६	ट्राफिक जकेट	५	५	४	१४	
६७	फायर ब्लान्केट	२	५	१	८	
६८	लाईन डोरि क्लाईबिङ्ग	-	-	-	-	
६९	ट्युब	१	-	-	१	
७०	कम्बल	-	-	-	-	
७१	पि-क्याप	-	-	-	-	
७२	पिक	-	-	१५	१५	
७३	भऱ्याङ	१	-	१	२	
७४	सन्चार सेट	-	-	-	-	
७५	भोल्टामिटर	-	-	-	-	
७६	हेल्मेट (with light)	-	-	-	-	
७७	हेल्मेट	-	-	२४	२४	

५.६ विपद् व्यवस्थापनका लागि थप आवश्यक पर्ने सामाग्रीहरु

यस जिल्ला विपद प्रकोपको हिसाबले सडक दुर्घटना, बाढी पहिरो र आगलागी धेरै हुने हुंदा उपलब्ध भएका विपद् व्यवस्थापनका सामग्रीहरु बाहेक नपुग थप निम्न सामग्रीहरु आवश्यक पर्नेछ ।

सि.नं	विवरण	ईकाई	परिमाण	कैफियत
१.	रबर बोटरपाईडल	गोटा	६	
२.	सिट हार्नेसरफुल बडी हार्नेस	गोटा	२५	
३.	पुलीसानो /मध्यम/ठूलो	गोटा	४/४/४	

४.	गाडी तान्ने टुचिन	गोटा	२	
५.	फरुवा	गोटा	१०	
६.	एसेन्डर/डिसेन्डर	गोटा	६/६	
७.	भऱ्याङ्ग	गोटा	३	
८.	ड्रिल मेसिन	गोटा	३	
९.	फायरिङ्ग एक्स्टिङ्गगुईसर	गोटा	१४(ABC)	
१०.	फायर फाईटिङ्ग सेट	सेट	२०	
११	फायर प्रोक्सिमिटी सट	गोटा	२	
१२	रेस्क्यु व्याक बोर्ड	गोटा	३	
१३	लाईफ ब्वाई रिङ्ग	गोटा	३	
१४	बोलिन रोप	मि.	३००	
१५	जुमर (३ दाहिना र १ बाँया)	गोटा	४	
१६	मल्टी पर्पोज रोप (UIAA-Union International Des Associations, d' Alpinisme)	क्वायल	२	
१७	क्याराविन (स्क्रुप टाईप)	गोटा	१५	
१८	पुल्ली (घिर्नी)	गोटा	५	
१९	वियर पप	गोटा	१	
२०	रोप (ऱ्याप्लिङ्ग रोप)	क्वायल	२ (UIAA)	
२१	अक्सिजन	सिलिण्डर	१	
२२	गोता खोर	सेट	२ अक्सिजन सहित	
२३	Wood cutter	गोटा	४	
२४	ब्याग प्याक	गोटा	२०	

परिच्छेद ६

विपद् व्यवस्थापनका लागि सम्पर्क विवरण

६.१ जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारी र जिल्ला स्थित विपद व्यवस्थापनको लागि Focal Person को नामावली र सम्पर्क नम्बर

सि. न.	पद	कार्यालय प्रमुखको नाम	कार्यालय / पालिका / संस्था	पद	विपद् Focal Person	सम्पर्क नम्बर
१	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	भविश्वर पाण्डे	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	स.प्र.जि.अ. ना.सु.	ऋषिराम सुवेदी सुकुन राज अर्याल	९८५७०६०३३३ ९८५७०७९२९६
			जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र, पाल्पा	सूचना सहायक	बेल बहादुर के.सी.	९८४११११०१६७
२	प्रमुख सेनानी	शान्ता कुमार थापा	दि फेमस महिन्द्र दल गण,	सह-सेनानी	प्रतिक विक्रम शाह	९८६१४९४८५८
३	प्रहरी उपरिक्षक	दिपेन्द्र पंजियार थारु	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	प्रहरी निरिक्षक	कुशल सिंह ठकुरी	९८५८०९०६४४
४	स.प्र.ना.उ	झुपा कुमारी पन्थी	सशस्त्र प्रहरी बल ३५ नं . गुल्म	स.प्र.ना.नि.	दिपक न्यौपाने	९८४७१६९८५६
५	उप अनुसन्धान निर्देशक	अशोक राज भट्ट	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	अ.स.	सुवास पाण्डे	९८५१२४७३८१
६	डि.ई.	राम पुकार जैसवाल	सडक डिभिजन पाल्पा	ईन्जिनियर	पवित्रमणी आचार्य	९८५७०७७९२१
७	डि.ई.	सुवोध गुरागाई	जलस्रोत तथा सिचाइ विकास डिभिजन कार्यालय	प्राविधिक अधिकृत	सन्तोष पौडेल	९८६६३४८२००
८	प्रमुख	रोबर्ट महरा	भू.तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	ईन्जिनियर	बालकृष्ण कार्की	९८६४२६३०९३
९	प्रमुख	सन्तोष कुमार चौधरी	राष्ट्रिय कृषि आधुनिकीकरण कार्यक्रम कार्यान्वय इकाई	प्रमुख	सन्तोष कुमार चौधरी	९८५७०६८१८१
१०	प्रमुख	अमिता पाण्डे	कृषि ज्ञान केन्द्र	कृ.अ.वि	मतिवर यादव	९८४४७१३१६५
११	प्रमुख	मोहन श्रेष्ठ	डिभिजन वन कार्यालय	वरिष्ठ वन अधिकृत	खिल बहादुर तामाङ्ग	९८५७०६२२७२
१२	प्रमुख	प्रेम राज खरेल	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	इकाई प्रमुख	हेम शर्मा रिजाल	९८५७०६५९८०
१३	प्रमुख	गुणानिधी पोखेल	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	प्रमुख	गुणानिधी पोखेल	९८५७०२११४६
१४	प्रमुख	टुक प्रसाद पोखेल	स्वास्थ्य कार्यालय	ल्याव टे.अधिकृत	मधुसुदन भट्टराई	९८४५३३२९५५
१५	सभापति	बाबुराम कार्की	रेडक्रस सोसाईटी, पाल्पा	अधिकृत	बाबुराम कार्की	९८४६२०६५६७

१६	मेडिकल अफिसर	डा.राजेन्द्र पौडेल	पाल्पा अस्पताल	मेडिकल अफिसर	डा.राजेन्द्र पौडेल	९८५११९२३१४

६.३ स्थानीय तहका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत र बिपद फोकल पर्सनहरुको विवरण

सि.नं.	स्थानीय तह	पद	नाम थर, सम्पर्क नम्बर	विपद् फोकल पर्सनको नाम थर, सम्पर्क नम्बर	पद
१	तानसेन नगरपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	चेतनाथ गिरी ९८५७०७४१११	दुर्गा थापा ९८५७०६०२२०	कार्यक्रम अधिकृत
२	रामपुर नगरपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सुर्य दर्शन पण्डित ९८५७०७५१११	कृष्ण बहादुर थापा ९८६७३७५३७५	ईन्जिनियर
३	पूर्वखोला गाउँपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	राजु नेपाल ९८४७०२८०९० ९८५७०६८५७५	विनोद नेपाल ९८५७०६५३७९	अधिकृत
४	निस्दी गाउँपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	पुर्ण बहादुर चितौरे ९८५७०७९२१०	हरि आले ९८५७०७९२०८	अधिकृत छैठौ
५	रम्भा गाउँपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	वीर बहादुर पुन ९८५७०६८७७०	सुरेन्द्र अर्याल ९८६७७९१५५७	क.अ पाचौं
६	माथागढी गाउँपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	ध्रुव दयाल ९८५७०६८५६८	जित कुमारी ढेगा ९८५७०७९११०	अधिकृत छैठौ
७	तिनाउ गाउँपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	दिनेश सारु ९८५७०७७०९८	हरि प्रसाद रिजाल ९८५११८६२६२	सव ईन्जिनियर
८	रिब्दीकोट गाउँपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	सुरेश भुसाल ९८५७०२८०२०	रुकलाल भट्टराई ९८५७०६२६४३	अधिकृत छैठौ
९	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	विवेक रणपाल परियार ९८५७०७२०२५	प्रकाश के.सी ९८४७१८१४५०	अधिकृत स्तर छैठौ
१०	बगनासकाली गाउँपालिका	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	प्रकाश पाण्डे ९८५७०६८८६८	विक्रम रायमाझी ९८४७१०१९८९	सूचना प्रविधि अधिकृत

शैक्षिक संस्थाहरु सम्बन्धी विवरण

विद्यालयमा बालबालिका हुने भएकाले जोखिमको हिसावले अति संकटासन्न क्षेत्रभित्र पर्दछ भने विपद् पश्चात् विस्थापित परिवारहरुका लागि आपतकालीन आवासको रुपमा पनि विद्यालयलाई प्रयोग गर्न सकिन्छ । यस जिल्लामा देहाय वमोजिमका शैक्षिक संस्थाहरु रहेका छन् ।

क्र.सं.	क्षेत्र	शैक्षिक संस्था	संख्या	कैफियत
१	तानसेन नगरपालिका	क्याम्पस	७	
		माध्यमिक विद्यालय	३३	
		आधारभूत विद्यालय	३६	
२	रामपुर नगरपालिका	क्याम्पस	२	
		माध्यमिक विद्यालय	२२	
		आधारभूत विद्यालय	३८	
३	निस्दी गाउँपालिका	क्याम्पस	-	
		माध्यमिक विद्यालय	१२	
		आधारभूत विद्यालय	३९	
४	पूर्वखोला गाउँपालिका	क्याम्पस	१	
		माध्यमिक विद्यालय	७	
		आधारभूत विद्यालय	२९	
५	रम्भा गाउँपालिका	क्याम्पस	१	
		माध्यमिक विद्यालय	९	
		आधारभूत विद्यालय	३१	
६	माथागढी गाउँपालिका	क्याम्पस	१	
		माध्यमिक विद्यालय	१३	
		आधारभूत विद्यालय	३२	
७	बगनासकाली गाउँपालिका	क्याम्पस	-	
		माध्यमिक विद्यालय	१०	
		आधारभूत विद्यालय	२७	

८	तिनाउ गाउँपालिका	क्याम्पस	१	
		माध्यमिक विद्यालय	९	
		आधारभूत विद्यालय	३१	
९	रिब्दीकोट गाउँपालिका	क्याम्पस	३	
		माध्यमिक विद्यालय	१४	
		आधारभूत विद्यालय	२२	
१०	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	क्याम्पस	१	
		माध्यमिक विद्यालय	१२	
		आधारभूत विद्यालय	४९	

स्वास्थ्य संस्थाहरुको विवरण

यस जिल्लामा २ वटा सरकारी अस्पताल, २ वटा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, १ वटा सामुदायिक अस्पताल, २ वटा निजी अस्पताल रहेका छन् । यसमध्ये ज्१ वटा आँखा अस्पताल, १ वटा आँखा उपचार केन्द्र रहेका छन् । जिल्लामा रहेका स्वास्थ्य चौकी, शहरी तथा सामुदायिक स्वास्थ्य क्लिनिक, आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र, आयुर्वेद अस्पताल तथा आयुर्वेद औषधालयहरु, पोलिक्लिनिकबाट महामारी र विपद्को समयमा उपचारको लागि सहज सेवा पुग्नेछ ।

पाल्पा अस्पताल १ वटा, रामपुर अस्पताल १ वटा गरी, २ वटा, स्वास्थ्य चौकी ६२ वटा, शहरी स्वास्थ्य क्लिनिक र सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ गरी ४७ वटा रहेका छन् । साथै मेडिकल कलेज - १ र मिसन अस्पताल-१, पोलिकिल्निक २ पनि रहेका छन् ।

सि.नं.	क्षेत्र	स्वास्थ्य संस्था	संख्या	कैफियत
१	रामपुर नगरपालिका	रामपुर अस्पताल	१	रामपुर अस्पताल स्वीकृत ५० बेड (हाल संचालनमा रहेको २८ वेड, डायलासिस सेवाको ५ वेड सहित जम्मा वेड संख्या ३३ वटा)
		प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	
		स्वास्थ्य चौकी	४	
		आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	५	
		शहरी स्वास्थ्य क्लिनिक	७	
		आयुर्वेद औषधालय	२	

		संस्थागत कालिगण्डकी आँखा उपचार केन्द्र	१	
		निजी अस्पताल	१	१५ शैया(रामपुर मेट्रो सिटी)
२	निस्दी गाउँपालिका	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	
		स्वास्थ्य चौकी	७	
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	५	
		नागरिक आरोग्य केन्द्र	१	
		निजी अस्पताल / पोलिक्लिनिक	-	
३	पूर्वखोला गाउँपालिका	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	
		स्वास्थ्य चौकी	६	
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	५	
		आयुर्वेद औषधालय	१	
		निजी अस्पताल/क्लिनीक	-	
४	रम्भा गाउँपालिका	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	१	
		स्वास्थ्य चौकी	४	
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	८	
		नागरिक आरोग्य केन्द्र	१	प्रदेश सरकारको श्रोतबाट संचालित
		रम्भा आयुर्वेद औषधालय	१	पूर्ण रुपमा गाउँपालिकोको श्रोतबाट संचालित
		निजी अस्पताल /पोलिक्लिनिक	-	
५	माथागढी गाउँपालिका	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	
		स्वास्थ्य चौकी	७	
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	७	
		आयुर्वेद औषधालय	१	
		निजी अस्पताल/ पोलिक्लिनिक	-	

६	बगनासकाली गाउँपालिका	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	
		स्वास्थ्य चौकी	९	
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	३	
		आयुर्वेद औषधालय	१	
		निजी अस्पताल /पोलिक्लिनिक	-	
७	तिनाउँ गाउँपालिका	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	
		स्वास्थ्य चौकी	४	
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	९	
		निजी अस्पताल/क्लिनिक	-	
		आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र	२	
		नागरिक आरोग्य केन्द्र (आयुर्वेद)	१	
८	रिब्दीकोट गाउँपालिका	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	१	
		स्वास्थ्य चौकी	७	
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	३	
		आयुर्वेद औषधालय	१	
		निजी अस्पताल /पोलिक्लिनिक	०	
९	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	०	
		स्वास्थ्य चौकी	८	
		सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ	९	
		आयुर्वेद औषधालय	१	
		पोलिक्लिनिक	२	
१०	तानसेन नगरपालिका	पाल्पा अस्पताल	१	पाल्पा अस्पताल स्वीकृत ५० बेड (हाल संचालन २३ वेड) पाल्पा अस्पताल
		स्वास्थ्य चौकी	६	

		सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ	१	
		आधारभुत स्वास्थ्य चौकी केन्द्र	४	
		पाल्पा आयुर्वेद स्वास्थ केन्द्र	१	
		संस्थागत	१	परिवार नियोजन संघ पाल्पा
		सामुदायिक अस्पताल	३	• युनाईटेड मिशन अस्पताल (स्विकृत बेड क्षमता २००, संचालनमा रहेको वेड संख्या १९७)
		निजी अस्पताल		• लुम्बिनी मेडिकल कलेज तथा रिसर्च सेन्टर (स्विकृत बेड क्षमता ४००, संचालनमा रहेको संख्या ५००) • लायन्स लाकौल आँखा अस्पताल
		पोलिक्लिनिक	१	

नगरपालिका/गाउँपालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य शाखा संयोजकहरुको नाम र सम्पर्क नम्बर

क्र.सं.	नगरपालिका/गाउँपालिकाको नाम	पद	स्वास्थ्य प्रमुखको नाम	सम्पर्क विवरण
१	तानसेन नगरपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	झबिन्द्र न्यौपाने	९८५७०६००३५
२	रामपुर नगरपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	गिरीराज घिमिरे	९८५७०६०५५९
३	निस्दी गाउँपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	रेम बहादुर दिशा	९८५७०६०७८३
४	पूर्वखोला गाउँपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	मोहन ढकाल	९८५७०६०६२९
५	रम्भा गाउँपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	शिव प्रसाद अर्याल	९८४७०६८९६२
६	माथागढी गाउँपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	केशव जि.सी.	९८५७०६२६१६
७	बगनासकाली गाउँपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	मणिराम अधिकारी	९८५७०६२१६८
८	तिनाउ गाउँपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	कृष्ण कार्की	९८४७२४३०८२
९	रिब्दीकोट गाउँपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	सुनिल अधिकारी	९८५७०६५७०१
१०	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	स्वास्थ्य संयोजक	जीवन राना	९८५७०६०६९०

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, पाल्पाका सदस्यहरुका नामावली

पद	सदस्यको नामथर	पद	कार्यालय/निकाय/संस्था	सम्पर्क नम्वर
अध्यक्ष	श्री भविश्वर पाण्डे	प्रमुख	जिल्ला प्रशासन कार्यालय,पाल्पा	९८५७०५७७७७
सदस्य	टंकनाथ खनाल	प्रमुख	जिल्ला समन्वय समिति,पाल्पा	९८४७१२८२४८
"	सन्तोषलाल श्रेष्ठ	प्रमुख	तानसेन नगरपालिका, पाल्पा	९८५७०६०३५३
"	रमण वहादुर थापा	प्रमुख	रामपुर नगरपालिका, पाल्पा	९८५१०३३९२१
"	मुक्त वहादुर सारु	अध्यक्ष	निस्दी गाउँपालिका, पाल्पा	९८५७०६८०१२
"	नुन वहादुर थापा	अध्यक्ष	पूर्वखोला गाउँपालिका, पाल्पा	९८५७०६५५४४
"	यम बहादुर चिदी	अध्यक्ष	माथागढी गाउँपालिका, पाल्पा	९८५७०६०२३१
"	विष्णु प्रसाद भण्डारी	अध्यक्ष	रम्भा गाउँपालिका, पाल्पा	९८४७२२५७७९
"	सरस्वती दर्लामी चिदी	अध्यक्ष	वगनासकाली गाउँपालिका, पाल्पा	९८४७०४२२६६
"	प्रेम श्रेष्ठ	अध्यक्ष	तिनाउँ गाउँपालिका, पाल्पा	९८५७०६०६५८
"	नारायण वहादुर कार्की	अध्यक्ष	रिब्दिकोट गाउँपालिका, पाल्पा	९८५७०६०३८३
"	रुक्मांगत भट्टराई	अध्यक्ष	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका, पाल्पा	९८४९०७७०२९
"	सुमन गैरे	सहसंयोजक	राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी	९८५७०६५७०३
"	हिमाल दत्त श्रेष्ठ	सभापति	नेपाली कांग्रेस, पाल्पा	९८४१६५६२६२
"	ओम बहादुर घर्ती	अध्यक्ष	ने.क.पा.(एमाले), पाल्पा	९८४७०२८४९५
"	नेत्र पाण्डे	संयोजक	नेपाली कम्युनिस्ट पाटी	९७४३४००८६७
"	श्रम संस्कृति पार्टी	संयोजक	होम बहादुर सुनारी	९८६९१३६५७२
"	डुल वहादुर कुँवर	अध्यक्ष	राष्ट्रिय प्रजातन्त्र पार्टी, पाल्पा	९८४७०२८८३५
"	विशाल दर्लामी	अध्यक्ष	राष्ट्रिय जनमोर्चा, पाल्पा	९८४७०४६०३८
"	नारायण बहादुर कुवँर	अध्यक्ष	राष्ट्रिय जनमुक्ति	९८५७०६०२८२
"	शान्त कुमार थापा	प्रमुख सेनानी	दि फेमस महिन्द्र दल गण	९८५१२०४३३६

"	दिपेन्द्र पंजियार थारु	प्रहरी उपरीक्षक	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	९८५७०९५५५५
"	अशोक राज भट्ट	उ.अ.नि.	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	९८५७०६५०५९
"	झुपा कुमारी पन्थी	प्र.उ.ना.	सशस्त्र प्रहरी बल ३५ नं .गुल्म	९८५१२७२२३४
"	टुक प्रसाद पोखरेल	नि.प्रमुख	स्वास्थ्य कार्यालय	९८५७०८०७३९
"	राजेन्द्र पौडेल	नि.मे.सु.	पाल्पा अस्पताल	९८५८०५४१२०
"	प्रेम राज खरेल	प्रमुख	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	९८५७०६५९८०
"	अमिता पाण्डे	प्रमुख	कृषि ज्ञान केन्द्र	९८५७०६५२९४
"	गोविन्द प्रसाद गौतम	सि.डि.ई.	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	९८५७०६५१५२
"	सुवोध गुरागाई	डि.ई.	जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन	९८५७०६१४३०
"	राम पुकार जैसवाल	डि.ई.	सडक डिभिजन कार्यालय	९८५७०६५९२१
"	बासुदेव भण्डारी	डि.ई.	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	९८५७०६०४५२
"	गुणानिधी पोखेल	डि.ई.	खानेपानी तथा सरसफाइ कार्यालय	९८५७०२११४६
"	शिवलाल दाहाल	डि.ई.	कालिगण्डकी कोरिडोर सडक योजना	९८५११८८७७९
"	सन्तोष कुमार चौधरी	प्रमुख	राष्ट्रिय कृषि आधुनिकीकरण कार्यक्रम कार्यान्वयन इकाई	९८५७०६८१८१
"	डा. दुर्गा प्रसाद खनाल	प्रमुख	भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	९८५७०६०८३६
"	बाबुराम कार्की	सभापति	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, पाल्पा	९८५७०६२७९७
"	भेषराज तिमिल्सीना	अध्यक्ष	गैर सरकारी संस्था महासंघ	९८४७०२८३९०
"	कमल राज तिमिल्सना	सभापति	नेपाल पत्रकार महासंघ, पाल्पा	९८५७०६०६९८
"	समिरमान सिंह	अध्यक्ष	उद्योग वाणिज्य संघ, पाल्पा	९८५७०६००८८
"	विष्णु कार्की	अध्यक्ष	व्यापार संघ, पाल्पा	९८५७०६५४०२
सदस्य सचिव	ऋषिराम सुवेदी	सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, पाल्पा	९८५७०६०३३३

६.४ विपद् पूर्व तयारीका लागि आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन

क्र सं	कार्यालय	जनशक्ति	कैफियत
१	नेपाली सेना	११० जना	
२	नेपाल प्रहरी	५० जना	
३	शसस्त्र प्रहरी बल	४० जना	
४	रेडक्रस सोसाइटी	१० जना	
५	वन	३० जना	
६	स्वास्थ्यकर्मी	चिकित्सक सहित १०५ जना (स्थानीय तहबाट)	Rapid Response Team
७	शिक्षा	१० जना (स्थानीय तहबाट)	

६.५ जिल्लामा भएका एम्बुलेन्सहरुको विवरण

क्र. स.	पालिकाको नाम	कार्यालय/ सँस्थाको नाम	चालकको नाम	सर्म्पक नम्बर	गाडी नम्बर	अवस्था
१	निस्दी	सहलकोट स्वास्थ्य चौकी	रिक्त	..	लु.१.फ.५२६	चालु
२	पूर्वखोला	गाउँपालिका	कुमार दिशा	९८६७१७९४६४	लु.१.फ.६०८	चालु
३	,,	बिरकोट स्वा.चौकी	राम बहादुर सिंजाली	९८४७३०६२७८	लु.१.फ.५६८	चालु
४	रम्भा	पिपलडाडा स्वा.चौकी	बिर बहादुर सार्की	९८४७०८८२७०	लु.१.फ.६८८	चालु
५	,,	ताहुँ प्रा.स्वा.केन्द्र	ध्रुब बहादुर सिंजाली	९८४७३७३७१५	लु.१.फ.५५४	चालु
६	,,	हुँगी स्वास्थ्य चौकी	उत्तम सेंढाई	९८४४७९७९३९	लु.१.फ.४१३	चालु
७	रिब्दिकोट	खस्यौली प्रा.स्वा.केन्द्र	बिष्णु कार्की	९८६४४१५३१५	लु.१.फ.२८५	चालु
८	,,	ठिमुरे सा.स्वा. ईकाइ	शान्त बहादुर जि.सी.	९८४५३२१८७९	लु.१.फ.४९०	चालु
९	,,	ख्याहा स्वा.चौकी	पदम बहादुर राना	९८४७३०५६४३	लु.१.फ.६४७	चालु
१०	,,	सि.जि.सिमेन्ट	बिमल नेपाल	९८६९६६८८९९	लु.१.च.१८५	चालु
११	रैनादेबी	जूठा स्वा.चौकी	रिक्त		लु.१.फ.४०६	
१२	,,	छहरा स्वा.चौकी	.,,.	..	लु.१.फ २८८	
१३	तानसेन	ने.रे.सो. पाल्पा	सुमन बि.क.	९८६७८२८६१०	लु.३.च.६७५४	चालु

१४	,,	युनाइटेड मिशन अस्पताल	मोहनीलाल कुवर	९८४७१७२५४५	लु २ च ६३१३	चालु
१५	,,	न्यू एकता क्लव भुषालडाडा	नन्दलाल घिमिरे	९८४७४६८९९०	लु.१.च.४७७५	चालु
१६	,,	ने.प.नि.संघ	नरायण जि.सी.	९८४७१०२७६५	लु.१.च.२५४६	चालु
१७	,,	लु.मे.क. प्रभास	हरि ढकाल	९८४७१०१८५१	लु.१.च.५३७६	चालु
१८	,,	लु.मे.क. प्रभास	गोपाल ढकाल	९८४७०४३२१०	लु.१ च.५३७६	
१९	,,	लु.मे.क. प्रभास	सुरेश कार्की	९८४७४३८९५६	लु.१.च.३२३६	चालु
२०	,,	लु.मे.क. प्रभास	किरण खाती	९८४७०६७००४	लु.१.च.३२४४	चालु
२१	,,	पाल्पा अस्पताल	सुरज के.सी.	९८४७०२९५०४	लु. १ च.३२४४	
२२	,,	,,	अनिस कार्की	९८६७१२३९२४	लु.१.फ्रं२४५	बिग्रेको
२३	बगनासकाली	भु.पु.सैनिक चिलाङदी	यम बहादुर सारु	९८४६१९०९६७	लु.१.च.२३८१	चालु
४	,,	चापपानी स्वास्थ्य चौकी			लु १ फ ४९६	चालु
२५	माथागढी	माथागडी गाउपालिका	लिलाम्बर थापा	९८५७०७९११४	लु.१.फ.६२१	,,
२६	,,	,,	प्रेम बहादुर परियार	९८५७०७९११४	लु.१.फ.६२२	,,
२७	तिनाउ	ने.रे.सोसाईटी तिनाउ उपशाखा	सन्दिप तुलाचन	९८४९९१७३२८	लु.२.च.९३४८	,,
२८	रामपुर	कालीगण्डकी फाउण्डेशन नेपाल रामपुर	महेन्द्र प्रसाद तिवारी	९८५७०६५००२	प्रदेश ३.०१.०२३च ५५५	चालु
३१		गाँडाकोट स्वास्थ्य चौकी	ईश्वर ब. घर्ति	९८६६६३४३०३	लु.१.फ.७२३	चालु
३२	,,	,,	..	..	ब.२.फ.१७४३	बिग्रेको
	,,	रामपुर अस्पताल	राजु सोती	९८५७०६०३३१	लु.१.फ.६१७	
	,,	गेफा स्वास्थ्य चौकी	बिष्णु ज्ञवाली	९७६१७००१०८	लु.१.फ.८०७	चालु

६.६. जिल्लामा भएका दमकल तथा डोजरको विवरण:

क) <u>वारुणयन्त्र (दमकल)को विवरण:</u>

सि.नं.	कार्यालयको नाम ठेगाना	सवारी दर्ता नं.	चालकको नाम	सम्पर्क मो.नं.	कैफियत
१	तानसेन नगरपालिकापाल्पा,	लु १ ग १७०	मनोज रुचाल	९८४७०६९१२३	
२	तानसेन नगरपालिका पाल्पा,	दर्ता नम्बर प्राप्त गर्न बाँकी	सुमन बहादुर कुमाल	९८४७५७९५६९	

३	रामपुर नगरपालिका	दर्ता नम्बर प्राप्त गर्न बाँकी	केशवराज रेग्मी	९८४७२१८०००	
४	रैनादेवी छहरा गाउँपालिका	दर्ता नम्बर प्राप्त गर्न बाँकी	लिला बहादुर दर्लामी	९८४६५१९०७५	

ख) डोजरको विवरण:

सि.नं.	कार्यालयको नाम ठेगाना	सवारी दर्ता नं.	चालकको नाम	सम्पर्क मो.नं.	कैफियत
१	तानसेन नगरपालिका,पाल्पा	डोजर(JCV)	बिष्णु गैरे	९८४२९३२७४०	
२	तिनाउ गाउँपालिका	लु.प्र.०१-००१-ग-०००१	तारा बहादुर कनौजे	९७४५५००७९०	
३	माथागढी गाउँपालिका	डोजर	जितु दर्लामी मगर	९७४२९७७७७८	
४	रामपुर नगरपालिका	लु १ ग ३९०	मान बहादुर खन्गाहा	९८४६५१९०७५	
५	पूर्वखोला गाउँपालिका	लु.प्र.०१-००१-ग-००१३	खेम बहादुर ढेंगा	९८६७४५२०६१	

६.७. पाल्पा जिल्ला स्थित सरकारी कार्यालयको सम्पर्क विवरण:

सि.नं.	कार्यालयको नाम	सम्पर्क नं. + ०७५	प्रमुखको नाम	प्रमुखको सम्पर्क नं.
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय पाल्पा	५२०१२४	प्र.जि.अ. भविश्वर पाण्डे	९८५७०५७७७७
२	पाल्पा जिल्ला अदालत	५२०११०	न्या. केशव पराजुली	९८५७०७२११०
३	जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय	५२०४२४	जि.अ.स. पुनाराम पाण्डे	९८५७०४३२२२
४	दि फेमस महिन्द्र दल गण	५२०५४६	प्र.से.शान्त कुमार थापा	९८५१०९२३१४
५	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	५२०५३६	प्र.उ. दिपेन्द्र पंजियार थारु	९८५७०९५५५५
६	राष्ट्रिय अनुसन्धान जिल्ला कार्यालय	५२००५९	उप-अ.नि. अशोक राज भट्ट	९८५७०६५०५९
७	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल गुल्म	५२११७४	स.प्र.ना.उ. झुपा कुमारी पन्थी	९८५१२७२२३४
८	कोषतथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय	५२०००३	सुरेश कुमार अर्याल	९८५७०६५२०३
९	जिल्ला सरकारी वकिल कार्यालय	५२०१५८	चुरामणी पराजुली	९८५७०६८१५८
१०	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	५२०११९	प्रेमराज खरेल	९८५७०६५९८०
११	शहरी विकास तथा भवन कार्यालय	५२०१५२	गोविन्दप्रसाद गौतम	९८५७०६५१५२
१२	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	५२०००७	गुणानिधी पोख्रेल	९८५७०२११४६
१३	सडक डिभिजन कार्यालय	५२०९२१	राम पुकार जयसवाल	९८५७०६५९२१
१४	पाल्पा अस्पताल तानसेन	५२०१५४	नि.मे.सु.डा. राजेन्द्र पौडेल	९८६३९३०१०८
१५	स्वास्थ्य कार्यालय	५२१७३९	टुक प्रसाद पोखरेल	९८५७०८०७३९
१६	कृषि ज्ञान केन्द्र	५२०२९४	अमिता पाण्डे	९८५७०६५२९४
१७	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	५२०१४५	दुर्गा खनाल	९८५७०६०८३६
१८	डिभिजन वन कार्यालय	५२०००२	मोहन श्रेष्ठ	९८५७०२३३७७
१९	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय	५२०१३९	रोबर्ट महरा	९८५८०२५७२५
२०	जलस्रोत तथा सिंचाई विकास डि.	५२००८१	सुवोध गुरागाई	९८५७०६१४३०
२१	राष्ट्रिय कृषि आधुनिकीकरण कार्यक्रम कार्यान्वय इकाई	५२११८०	सन्तोष कुमार चौधरी	९८५७०६८१८१

२२	नेपाल टेलिकम दूरसंचार कार्यालय	५२०१०१	राकेश पाण्डेय	९८५१००४८४४
२३	सामाजिक बिकास डिभिजन कार्यालय	५२११९६	हरि प्रसाद अर्याल	९८५७०७७६२०
२४	पाल्पा आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	५२०८२३	माधव बस्याल	९८५७०७७८२३
२५	कारागार कार्यालय	५२०१५३	भगवानभक्त अर्याल	९८५७०७३७७७
२६	मालपोत कार्यालय पाल्पा	५४०४२७	दुर्गाप्रसाद खनाल	९८५६०५०८०५
२७	घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय	५२०२३२	केशव सुनार	९८५७०६०४३२
२८	सुन्तलाजात फलफूल विकास केन्द्र	५२०१४७	का.मु.प्रमुख जोगेन्द्र कान्दु	९८५७०७७१४७
२९	जिल्ला हुलाक कार्यालय	५२०१४६	अर्जुन चौधरी	९८५७०७५१४६
३०	तथ्यांक कार्यालय, पाल्पा	५२०५१२	केशव ज्ञवाली	९८५७०७८५१२
३१	कालिगण्डकी कोरिडोर सडक योजना	५२१५५२	शिवलाल दाहाल	९८५११८८७७९
३२	जिल्ला निर्वाचन कार्यालय	५२०९३५	महेश शर्मा	९८५७०६८९३५
३३	शैक्षिक तालिम केन्द्र	५२०३०१	गोपाल प्रसाद बस्याल	९८४७०२९६३३
३५	नापी कार्यालय	५२०००८	शिव भण्डारी	९८५७०६८३०८
३६	सडक पूर्वाधार विकास कार्यालय	५२१८२८	बासुदेव भण्डारी	९८५७०६०४९१
३७	विशेष नापी कार्यालय	५२०१९७	पूर्ण प्रसाद पाण्डे	९८५७०६५००८
३८	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	५२०५११	निश्चल अधिकारी	९८५७०७५५११
३९	कृषि सामाग्री कम्पनी लिमिटेड	५२०१३८	सृजना पाण्डे	९८४६०९४६३६
४०	यातायात व्यवस्था सेवा कार्यालय	५२०४९९	टिकाराम न्यौपाने	९८५७०९१०३९
४१	खाद्य प्रविधि तथा गुण नियन्त्रण डिभिजन कार्यालय	५२१४९५	नरेश श्रेष्ठ	९८५७०२१४९५
४२	पाल्पा दरवार संग्रहालय		लक्ष्मण घिमिरे	९८५७०२३३७७
४३	ईलाका प्रशासन कार्यालय रामपुर	४००४७५	रुक्मागत उपाध्याय	९८६७०६५४७६
४४	रामपुर अस्पताल रामपुर	४००१५४	मे.सु. विवेक भण्डारी	९८५७०६८१५४
४५	मालपोत कार्यालय रामपुर	४००४२७	नि.ज्ञान बहादुर सिंजाली	९८५७०६५१६७
४६	नापी कार्यालय रामपुर	४००४३४	शोभा आचार्य	९८५७०६८३४३

६.८ जिल्ला प्रहरी कार्यालय र जिल्लाका विभिन्न स्थानमा रहेका युनिटहरुको विवरणहरु

सि.नं.	प्रहरी ईकाईको नाम	दर्जा	नामथर	कार्यालयको CUG नम्वर	ब्यक्तीगत मोवाईल नम्वर
१	जि.प्र.का. पाल्पा	प्र.उ.	दिपेन्द्र पंजियार थारु	९८५७०९५५५५	९८५१२८११७०
२	जि.ट्रा.प्र.का. पाल्पा	प्र.ब.ना.नि.	राजेन्द्र खड्का	९८५७०९१५००	९८५१२२८३२०६
३	इ.प्र.का. रामपुर पाल्पा	प्र.नि.	लाल बहादुर सुनार	९८५७०६२१९९	९८५८०९०३०६
४	इ.प्र.का. पुर्वखोला	प्र.स.नि.	खिम बहादुर घर्ति मगर	९८५७०६०१६०	९८४७१६९६२१
५	इ.प्र.का. मुझुङ पाल्पा	प्र.ना.नि.	बिजय बहादुर धवल धोवी	९८५७०९१५०२	९८५७०१६३४४
६	का.सु.गार्ड पाल्पा	प्र.ना.नि.	धन बहादुर अधिकारी	९८५७०९१५२०	९८५७०६०२८८
७	प्र.चौ. दोभान पाल्पा	प्र.स.नि.	मोहन खड्का	९८५७०९१५०७	९८४७५९६४९४

८	प्र.चौ. सर्देवा पाल्पा	प्र.स.नि.	दिपक पुन	९८५७०९१५०४	९८४९८१७९०२
९	प्र.चौ. हार्थोक पाल्पा	प्र.स.नि.	रेशम बहादुर थापा	९८५७०९१५०३	९८४७७८१४८०
१०	प्र.चौ. बर्तुङ पाल्पा	प्र.स.नि.	राधेश्याम थारु	९८५७०९१५०६	९८४७०४९१००
११	प्र.चौ. ताँहुबजार पाल्पा	प्र.स.नि.	कृष्ण बहादुर थापा	९८५७०९१५१२	९८४७४९१०२२
१२	प्र.चौ. हुँगी पाल्पा	प्र.स.नि.	गणेश मान चौधरी	९८५७०९१५१३	९८५७०९०९२१
१३	प्र.चौ. बल्डेङगढी पाल्पा	प्र.स.नि.	बिष्णु प्रसाद रेग्मी	९८५७०९१५१४	९८६७००४९७६
१४	प्र.चौ. माथा मायाँनदी पाल्पा	प्र.स.नि.	थमन बहादुर पराजुली	९८५७०९१५०९	९८५७०२८९९७
१५	प्र.चौ.आर्यभञ्ज्याङ पाल्पा	प्र.स.नि.	गोपाल बहादुर रायमाझी	९८५७०९१५१०	९८४१६५६२८३
१६	प्र.चौ. रुक्सेभञ्ज्याङ पाल्पा	प्र.स.नि.	खिल बहादुर राना	९८५७०९१५१६	९८४७००५००९
१७	प्र.चौ. केलादी पाल्पा	प्र.स.नि.	हरि बहादुर अधिकारी	९८५७०९१५१७	९८६७२९२८९३
१८	प्र.चौ. जग्वादी पाल्पा	प्र.स.नि.	गजेन्द्र बहादुर चौधरी	९८५७०९१५१५	९८४७८४२८३७
१९	प्र.चौ. अर्गली पाल्पा	प्र.स.नि.	चुरामणी अधिकारी	९८५७०९१५०५	९८४१५७०३५७
२०	प्र.चौ. राम्दी पाल्पा	प्र.स.नि.	खेम बहादुर के.सी.	९८५७०९१५११	९८६७१६२०५३
२१	प्र.चौ. प्रभास पाल्पा	प्र.स.नि.	जित बहादुर भाट	९८५७०९१५०८	९८५७०५१०४८
२२	प्र.चौ. पिपलडाँडा पाल्पा	प्र.स.नि.	रिखई प्रसाद चौधरी	९८५७०६०१०९	९८६७२७९०२५
२३	प्र.चौ.गाप्टुङ पाल्पा	प्र.ब.ह.	खुम्मे रावल	९८५७०९३४६७	९८६३६४०५४९
२४	जि.अ.स.तथा सु.प्र.ई.पाल्पा	प्र.व.ह.	तिल बहादुर रजाली	९८५७०९३१७९	९८४७२०४५३६
२५	प्र.जि.अ.नि.गार्ड पाल्पा	प्र.ह.	कृष्ण बहादुर के.सी.	९८५७०९३४६८	९८५७०६५६०१
२६	अ.प्र.पोष्ट भुसालडाँडा पाल्पा	प्र.ह.	फर्स बहादुर खडका	९८५७०९१५१९	९८६०३०२०९५
२७	अ.प्र. पोष्ट रानीमहल पाल्पा	प्र.ब.ह.	तिलक बहादुर थापा	९८५७०९१५१८	९८४९२८९५९०
२८	अ.प्र. बिट बसपार्क पाल्पा	प्र.ब.ह.	बद्रि प्रसाद घिमिरे	९८५७०६०१९३	९८४६११९२३१
२९	अ.प्र.बिट नारायणस्थान पाल्पा	प्र.ह.	सिता थापा	९८५७०९१३२३	९८४६२५१९८१
३०	अ.प्र. पोष्ट माडीफाँट पाल्पा	प्र.स.नि.	बिजय खड्का	९८५७०६१७८२	९८४७८३९२८३
३१	अ.प्र.पोष्ट बसन्तपुर पाल्पा	प्र.ब.ह.	बुद्धि सागर पाण्डे	९८५७०६१७८३	९८५७०९००६२
३२	अ.प्र.पोष्ट बेलवास पाल्पा	प्र.स.नि.	भिम बहादुर चौधरी	९८५७०९३६६६	९८४७२०६८९९
३३	अ.प्र.पोष्ट वाकाबलाङ्ग पाल्पा	प्र.स.नि.	रमेश थापा	९८५७०५४८०४	९८४१४२९२८०

७.१ संभावना र चुनौती

- पाल्पा जिल्लामा अधिकांश स्थानहरुमा सडकको पहुंच पुगे पनि सहज तरिकाबाट सवारी साधन आवत जावत गर्न नसक्ने तथा बर्षा याममा सडक सुचारु हुन नसक्ने भएकोले सडक असुबिधा भएको स्थानमा उद्धार टोली समयमै पुग्न नसक्ने ।
- यस जिल्लाका ग्रामिण भेगमा अधिकांश घरहरु टीन, खर र काठको रहेको तथा शहर केन्द्रित घरहरु जोडिएर रहेको हुंदा आगलागी भएको खण्डमा नियन्त्रण गर्न कठिन हुने । यस जिल्लामा आगलागी नियन्त्रणको लागि तानसेन तथा रामपुर नगरपालिकामा १/१ मात्र बारुण यन्त्र रहेको ।
- Main Line of Communication को रुपमा रहेको सिद्धार्थ राजमार्ग पहिरो गई बन्द भएको अवस्थामा सुचारु गर्नको लागि जिल्लामा प्रयाप्त डोजर तथा स्काभेटरहरु भएतापनि भौगोलिक बनावटको कारणले बाढी पहिरो गएको अवस्थामा प्रभावित ईलाकामा समयमै पुग्न नसकी आवत जावतमा असर पुग्न जाने ।
- गर्मी मौसमको शुरुवातसंगै आउने हुरिबतासको कारणले हुने विभिन्न क्षतिहरु बारे जनमानसमा जनचेतनाको कमी भएको ।

७.२ समस्या

- यस जिल्लामा पहाडी भू-भाग तथा धेरैजसो स्थानहरु बिकट भएकोले प्राकृतिक तथा मानविय विपद्का घटनाहरु प्राय हुने गरेको पाईन्छ । पहाडी भू-भाग हुनाले विपद् भएको स्थानसम्म पुगी तत्काल उद्धार कार्य गर्न बाटो तथा विकटताको दृष्टीले कठिन रहेको छ ।
- गणमा महिन्द्रा बोलेरो जिप १२ ३x२.५ टाटा ट्रक मात्र नपुग हुने हुंदा विपद् ब्यवस्थापनको लागि थप १ (एक) सानो गाडी आवश्यक भएको ।
- वर्षादको मौसममा बादल तथा हुस्सु लाग्ने भएकोले हवाई साधनको प्रयोगमा समेत प्रतिकुल असर पर्ने ।
- उद्धार तथा राहत सामाग्रीहरुको उपलब्धतामा कमी रहेको ।

७.३ उद्धार कार्यमा परिचालित फौजले निम्न कुराहरुको विशेष ख्याल राख्ने छ ।

- प्रभावित ईलाकामा जतिसक्दो छिटो पुगी स्थितिको अध्ययन गरी प्रतिवेदन गर्ने ।
- प्रकोप पीडितलाई जीवितै उद्दार गरी थप क्षति हुन नदिनु टोलीको मूख्य उद्देश्य हुनेछ ।
- जीवित रहेकाहरुलाई तोकिएको स्थानहरुमा स्थानान्तरण गर्न सघाउने ।
- बिरामी घाईतेहरुको प्राथमिकता छुट्टयाई प्राथमिक उपचार प्रदान गरी जतिसक्दो चाडो अस्पताल पुऱ्याउने ।
- उद्धार कार्यमा खट्ने मेडिकल टोलीले प्राथमिकताको आधारमा उपचार गरी गम्भीर घाईतेहरुलाई अस्पताल पुऱ्याउने मद्दत गर्ने ।
- जीवितहरुसंग सोधपुछ गरी उनीहरुको परिवार तथा चौपायाको खोजतलास गर्ने ।
- भेटिएका व्यक्तिहरु मध्य जीवित र मृतकको रेकर्ड राख्ने ।
- उद्धारको समयमा भेटिएको धनमालको रेकर्ड गरी सुरक्षित स्थानमा संकलन गर्ने ।
- भेटिएको मालसामानको तथ्याङ्क राखी प्रशासनलाई हस्तान्तरण गर्ने ।
- आफुसंग भएको यातायातको साधनको नपुग भएमा स्थानीय प्रशासनसंग समन्वय गरी उपलव्ध गराउने ।

- जटिल विरामीहरुलाई पछाडि हटाउन एम्बुलेन्स तथा आबश्यक परेमा २२ बाहिनीसंग समन्वय गरी हेलिकप्टर उपलव्ध गराउने ।
- ईजाजत नभएका मान्छेहरुलाई त्यस ईलाकाको हर्कतमा बन्देज लगाउने ।
- सिग्नल टोलीले उद्धार कार्य सम्वन्धि खवर गण हे.क्वा.लाई निरन्तर प्रतिबेदन गरिरहने ।
- ठुलाठुला भवनहरु भत्किएको एरियामा हेभी साधन जस्तै बारुण यन्त्र, डोजर, क्रेनको आवश्यक परेमा समन्वयात्मक भूमिका खेली उपलव्ध गराउन प्रयास गर्ने ।
- सुरक्षा निकाय तथा अन्य स्थानीय बुद्धिजिवी, पत्रकार, राजनैतिक दल र सम्बन्धित सबैसंग संयुक्त र सौहार्दपूर्ण व्यवहार गर्ने र आवश्यक बमोजिम सूचना आदन प्रदान गर्ने । साथै घटनालाई न्यूनीकरण गर्ने तर्फ यथासंभव प्रयास गर्ने ।

७.४ संक्षेप

विपद् व्यवस्थापन कार्य सरकारको एकल प्रयासले मात्र सम्भव हुन नसक्ने यथार्थलाई मनन् गरी सबै सुरक्षा निकाय, सरकारी तथा गैर सरकारी संस्थाहरु, स्थानीय निकाय, नागरिक समाज तथा समुदायको सहभागिता र संलग्नतामा विपद्को असरलाई कम गर्न पूर्व तयारी, सचेतना अभिबृद्धि जस्ता उपायहरुको साथै सबै निकायको राय, परामर्श, सल्लाह, सुझाव र समन्वयमा गरिने विपद् व्यवस्थापन बढी प्रभावकारी हुने देखिन्छ । यसको अलवा दक्ष जनशक्ति सहित आधुनिक साधन सम्पन्न हुनु पर्ने देखिन्छ ।